

ALKOLLÜ ARAÇ KULLANIMI NEDENİYLE SÜRÜCÜ BELGESİNE GEÇİCİ SÜRELİ EL KONULMASI İŞLEMLERİNDE GÖREVLİ YARGI YERİ SORUNU ÜZERİNE BİR İNCELEME

*(A Study on the Problem of the Place of Jurisdiction in the Proceedings of
Temporary Confiscation of Driver's License due to the Use of Alcohol)*

Doç. Dr. Mustafa AVCI¹
Dr. Hüseyin BİLGİN²

ÖZ

Kişilerin can ve mal güvenliğinin sağlanması için trafik kurallarına uyulması gerekir. Ülkemizde bu trafik kuralları Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde düzenlenmiştir. Anılan kuralların bir tanesi de alkollü olarak araç kullanma yasağıdır. Bu yasağa uymayan kişilere idari para cezası verilmesi yanında sürücü belgelerine de geçici olarak el konulmaktadır. Kişilerin alkollü olduğunu tespit edecek olan kamu görevlileri trafik polisleri ve bu konuda yetkili olan diğer kolluk güçleridir. Kanunda belirtilen oranların üstünde vücudunda alkol bulunan kişiler, haklarında tesis edilen işlemlere karşı yargı yoluna başvurma hakkına sahiptir. Çalışmamızda anılan mevzuat hükümleri uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda hangi yargı kolunun görevli olduğu konusu bölge idare mahkemeleri, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararları esas alınarak izah edilmiştir. Ayrıca bu konuda mevcut bölge idare mahkemeleri arasındaki içtihat farklılığını giderme adına yapılması gerekenlerle ilgili görüş ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürücü Belgesi, Karayolları Trafik Kanunu, Danıştay, idari para cezası, Bölge idare mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, içtihat birliği.

ABSTRACT

Persons must comply with traffic rules for safety of life and property. In our country, these traffic rules are regulated by the Highways Traffic Code and the Highways Traffic Regulation. One of the rules in question is the prohibition of driving in alcohol. Persons who do not comply with this law shall be imposed administrative fines and their driver's licenses

1 Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, mavci4@anadolu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5182-2499

2 Konya Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi Üyesi, huseyinbilgin22@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1887-792X

are temporarily seized. Persons who will determine that the persons are alcoholic are traffic police and other law enforcement authorities authorized to do so. People who have alcohol on their body above the rates stated in the law have the right to appeal to the proceedings against the procedures established. In our study, the subject of the judicial branch in the cases filed against the procedures established in accordance with the provisions of the aforementioned legislation is explained on the basis of the regional administrative courts, the Council of State and the decisions of the Court of Jurisdictional Disputes. In this regard, opinions and suggestions about what should be done in order to resolve case law among the regional administrative courts are included.

Keywords: Driving License, Road Traffic Law, Council of State, administrative fines, Regional administrative court, Dispute Court, case law.

GİRİŞ

Alkollü araç kullanma ülkemizdeki trafik kazalarının en önemli sebeplerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle alkollü araç kullanmanın önüne geçmek amacıyla çeşitli önlemler alınmak istenmiştir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun “Trafik Kuralları” başlıklı altıncı kısmının “Genel Kurallar” düzenleyen birinci bölümünde yer alan 48. maddesinde³ “Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı” başlığı altında alkollü araç kullanma yasağına ilişkin kurallara yer verilmiştir. Anılan madde dışında Karayolları Trafik Yönetmeliğinin “Trafik Kuralları” başlıklı altıncı kısmının “Uyuşturucu ve Keyif Verici Maddeler ile Alkollü İçkilerin Etkisiyle Araç Sürme Yasağı” başlıklı ikinci bölümünde yer alan 97.maddesinde⁴ konuya ilişkin ayrıntılı düzenlemeler getirilmiştir.

Kanun ve Yönetmeliğin ilgili hükümleri esas alınarak bu konudaki düzenlemelere ve anılan düzenlemelerin uygulanmasına ilişkin idari yargıya yansıyan olayların esas alındığı ve sırasıyla alkollü olarak araç kullanmaya ilişkin tespitin ne şekilde kimler tarafından yapılacağına, yapılan bu tespitin geçerli olması için gerekli koşullara, alkollü araç kullananlara uygulanacak idari yaptırımların neler olduğuna ve bu yaptırımların ne şekilde sona ereceği hususlarına yer verildiği “Alkollü Araç Kullanımı Nedeniyle Sürücü Belgesine Geçici Süreli El Konulması İşlemleri Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmada incelenerek ele alınmıştır⁵.

3 13.10.1983 günlü kabul tarihli 18.10.1983 gün ve 18195 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan.

4 18.07.1997 gün ve 23053 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan.

5 AVCI, Mustafa / BİLGİN Hüseyin; “Alkollü Araç Kullanımı Nedeniyle Sürücü Belgesine

Bu çalışmamızda ise yukarıda anılan Kanun ve Yönetmelik hükümleri uyarınca verilen sürücü belgesine el konulması işlemlerine ve idari para cezalarına karşı açılacak olan davalarda görevli yargı kolunun hangisi olduğu, idari işlem niteliğinde olan bu kararlara karşı açılacak olan davalarda adli yargı yerlerinin (Sulh Ceza Hakimlikleri) mi idare mahkemelerinin mi görevli olduğu konusu ele alınmıştır. Çalışmada öncelikle bu konuya ilişkin açılan davalarda mevcut bölge idare mahkemelerinin görüşlerine yer verilmiştir. Bilahare, Danıştay'ın konuya bakan ilgili Dairesi ve İdari Dava Daireleri Kurulu kararlarına değinilmiştir. Son olarak da bu tür uyuşmazlık konularında anayasal karar verme mercii olan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konuya ilişkin yaklaşımı ifade edilerek konuya ilişkin görüş ve önerilerimizle çalışma tamamlanmıştır.

I. SÜRÜCÜ BELGESİNE GEÇİCİ EL KOYMAYA YETKİLİ BİRİMLER

Kanun koyucu alkollü araç kullanma eylemi nedeniyle hem idari para cezası hem de sürücü belgesine geçici olarak el koyma şeklinde iki ayrı yaptırım düzenlemiştir⁶. Alkollü araç kullanma nedeniyle mevzuatta düzenlenen idari para cezası ve sürücü belgesine el koyma işlemlerini tesis edecek olan yetkili makamlarda kanun metninde açıkça ifade edilmiştir. Buna göre, anılan işlemleri tesis etmeye yetkili olan makamlar, 2918 sayılı Kanununun 6. maddesinde sayılan kamu görevlileridir (m.48/12). Görevli yargı kolunun belirlenmesinde idari yaptırımı tesis edecek kişilerin önem arzemesi nedeniyle çalışmaya bu kişileri tanıyarak başlamak yerinde olacaktır. Buna göre;

Kanunun *“Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabitanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi”* başlıklı 6. madde hükmünde trafik para cezası tesisine ve sürücü belgesini geçici almaya ilişkin işlemleri tesis etmeye yetkili olan kişiler trafik zabıtası ve genel zabıta olarak ifade edilmiş ve bu kişilere ilişkin tanımlara yer verilmiştir. Buna göre; bu konuda asıl görevli ve yetkili makam trafik zabıtasıdır. Trafik zabıtasına,

Geçici Süreli El Konulması İşlemleri Üzerine Bir İnceleme” **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S.13, s.129-166.

- 6 İdari yaptırımlar ve kolluk faaliyetleri konusunda ayrıntılı bilgi için bakınız. ÇAĞLAYAN, Ramazan, **İdare Hukuku Dersleri**, 6.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.; ATAY, Ender Ethem, **İdare Hukuku**, 4.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014. ;S SANCAKTAR, Oğuz, ve diğerleri, **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**, 7.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.; AKYILMAZ, Bahtiyar/ SEZGİNER, Murat/ KAYA, Cemil, **Türk İdare Hukuku**, 9.Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018. ; ÇAĞLAYAN, Ramazan, **İdari Yargılama Hukuku**, 10.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018. ; AVCI, Mustafa ve diğerleri, Editör: AVCI, Mustafa/Akıncı, Müslüm, **İdare Hukuku II**, Lisans Yayıncılık, İstanbul, 2014. ;ÇAĞLAYAN, Ramazan, **İdari Yargılama Hukuku**, 10.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018. ;GİRİTLİ, İsmet/BİLGİN, Pertev/AKGÜNER, Tayfun, **İdare Hukuku**, Der Yayınları, İstanbul, 2011.;GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref/TAN, Turgut, **İdare Hukuku Genel Esaslar**, Cilt:1, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016.; ÖZAY, İl Han, **Günüşişinde Yönetim**, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2002.

emniyet ve asayiş bakımından zorunlu haller dışında genel zabıta görevi de verilemeyecektir. Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde ise, diğer polis görevlileri ile jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman çavuşlar bu işlemleri tesis etmeye yetkili olan makamlardır⁷.

II. İDARİ YARGI YERLERİNİN KONU HAKKINDAKİ KARARLARI

A. Bölge İdare Mahkemelerine Göre Uyuşmazlığın Çözümünde Görevli Yargı Yeri

6545 sayılı Kanunun kabulü ve yürürlüğe girmesiyle birlikte istinaf kanun yolu⁸ kabul edilerek ülkemizde üç dereceli yargılama sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Kural olarak, bütün davalarda istinaf kanun yolu açık iken istinaf kanun yolunun uygulandığı davalarda sadece Kanunda sayılanlar dışında kalan davalar istinaf kanun yolu ile

- 7 Trafik zabıtası ve genel zabitanın görev ve yetki sınırı; a) *Trafik zabıtası*: Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir. Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz. b) *Genel Zabıta*: Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis, polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir (2918 sayılı Kanun m.6).
- 8 İstinaf müessesesi hakkında geniş bilgi için bkz.. HASBUTCU, Sebahattin Taha; **İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu**, Adalet Yayınevi, Ankara 2016; YILDIRIM, Ramazan; **Türk İdari Rejimi Dersleri, (İdari Yargılama Hukuku)** Cilt 3, Mimoza Yayınları, Konya 2015, s.337-338. BİLGİN, Hüseyin; **99 Soruda İdari Yargıda İstinaf Başvuru Rehberi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2016; AVCI Mustafa; **İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu**, Yetkin Yayınları, Ankara 2017; ÇINARLI Serkan; **İdari Yargılamada İstinaf ve Bölge İdare Mahkemeleri**, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2018; SEZGİNER, Murat; "İdari Yargıda İstinaf İncelemesinin Esasları ile İstinaf Uygulamasında İçtihat Ayrılıkları Sorunu ve Çözüm Yolları", **TC Danıştay Başkanlığı, 150. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10-11 Mayıs 2018, Ankara, s.111-134; TOKLU, Esat; "Türk İdari Yargısının İstinaf Deneyimi, Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **TC Danıştay Başkanlığı, 150. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10-11 Mayıs 2018, Ankara, s.135-145; GÜLAN, Aydın; "Ülkemizdeki Kanuni Düzenlemeleri Sonrasında İstinaf Kanun Yolu Hakkında Yeniden ve Farklı Düşünmek", **TC Danıştay Başkanlığı, 148. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10 Mayıs 2016, Ankara, s.19-28; SANCAKTAR, Oğuz; "İdari Yargı İstinaf Sistemindeki Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri" **TC Danıştay Başkanlığı, 148. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10 Mayıs 2016, Ankara, s.29-114; DEMİRKOL, Selami; "İdari Yargılama Usulü Yenilenirken İstinaf Kanun Yolu Öngörüsü – Danıştay'ın İçtihat Mahkemesi Rolünün Güçlendirilmesi " **TC Danıştay Başkanlığı, 148. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10 Mayıs 2016, Ankara, s.115-140; AKYILDIZ, Ali; "İstinafa İlkesel Bakmak" **TC Danıştay Başkanlığı, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 12 Mayıs 2015, Ankara, s.11-32; YILDIRIM, Ramazan; "Türkiye'de İstinaf Uygulamasının İdari Yargıya Etkileri", **TC Danıştay Başkanlığı, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 12 Mayıs 2015, Ankara, s.33-54; KOÇ, Halil KOÇ; "İdari Yargıda İstinaf Sistemine Geçiş", **TC Danıştay Başkanlığı, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 12 Mayıs 2015, Ankara, s.55-62.

kesinleşmektedir. Ülkemizde 6545 sayılı Kanunun kabulünden önce 25 olan bölge idare mahkemesi sayısı sekize düşürülmüş ve 2016 yılı temmuz ayında yedi tanesi faaliyete geçirilmiştir⁹.

Alkolü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine el konulması ve idari para cezası işlemlerinin de idari yargı yerinde dava konusu edilmesi durumunda bu kararlara karşı istinaf yoluna başvurulacak ve bu kararlar istinaf dairesinde kesinleşecektir¹⁰. Halen faaliyette olan bölge idare mahkemelerinin bir kısmı 2918 sayılı Kanun uyarınca alkollü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin işlemlere karşı açılacak olan davalarda idari yargı yerlerini görevli görmekte iken bir kısım bölge idare mahkemelerince ise adli yargı yerleri görevli görülmektedir.

1. İdari Yargı Yerlerinin Görevli Olduğu Görüşündeki Bölge İdare Mahkemeleri

a. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Bilecik, Bursa, Edirne, İstanbul, Kocaeli, Kırklareli, Sakarya, Tekirdağ, Yalova illeri bulunmaktadır. İstanbul İdare Mahkemeleri, Bursa İdare Mahkemeleri, Edirne İdare Mahkemesi, Tekirdağ İdare Mahkemesi, Sakarya İdare Mahkemeleri, Kocaeli İdare Mahkemeleri de bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir¹¹. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İċhtihadı

İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 8. İdari Dava Dairesi alkollü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin işlemlere karşı açılan idari davalarda verilen kararlara yapılan istinaf başvuruları incelemektedir. Anılan Daire tarafından ilk derece mahkemeleri tarafından verilen görev yönünden davanın reddi kararları idari yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle kaldırılmaktadır¹².

Anılan kararlara bakıldığında ise;

9 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.6.

10 İstinaf başvurusuna 30 gün içinde başvuru yapılması gerektiği hakkında İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 09/01/2018, E.2017/2655, K.2018/16 sayılı kararı; İstinaf başvurusuna 30 gün içinde başvurulması gerektiği hakkında Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 20/12/2017, E.2017/1354, K.2017/1233 sayılı kararı.

11 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.7.

12 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 10/10/2018, E.2018/1493, K.2018/1428

cc. Daire Kararında Uygulanan Mevzuat Hükümleri

Öncelikle 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3,16,19 ve 27 maddelerine¹³ yer verilmiştir. Daha sonra 2918 sayılı Karayolları Trafik

sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 26/06/2018, E.2018/1038, K.2018/1138 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 20/09/2017, E.2017/1737, K.2017/1420 sayılı kararı; Esastan davanın görüm ve çözümü halinde yapılan istinaf başvuruları da Dairece esastan karara bağlanmıştır. Davacının sürücüsü olduğu ... plakalı aracın 13/03/2016 tarihinde karıştığı maddi hasarlı trafik kazası sonrası davacının alkolmetre ile alkol ölçümünü reddettiği iddiasıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/9. maddesi uyarınca iki yıl süreyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin 13/03/2016 günlü işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır. Davacı tarafından, alkol testinin Adli Tıpta yapılmasının talep edildiği ve Adli Tıpta yapılan alkol testi sonrasında, davacının alkollü olması nedeniyle hakkında 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesine göre ayrıca sürücü belgesine altı ay süreyle el konulmasına dair işlemin tesis edildiği anlaşılmıştır. Davacının sürücü belgesine alkolmetreyi üflemediği iddiasıyla iki yıl süreyle el konulmasına ilişkin işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle İstanbul 12. İdare Mahkemesi'nce verilen 27/04/2017 tarih ve E:2016/2038, K:2017/848 sayılı kararıyla iptaline karar verilmiştir. Bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunda, başvurunun reddi kararı verilmiştir. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 12/12/2017, E.2017/2233, K.2017/2196 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 05/04/2017, E.2017/579, K.2017/520 sayılı kararı.

- 13 *"Genel kanun niteliği" Madde 3-* "(1) Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."; *Yaptırım türleri Madde 16-* "(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir. (2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."; *Saklı tutulan hükümler Madde 19-* "(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, b) İşyerinin kapatılması, c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması, d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması, Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmıyca kadar saklıdır."; *Başvuru yolu Madde 27-* "(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir. (2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir. (3) Başvuru, bizzat kanunî temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir. (4) Başvuru dilekçesinde, idarî yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir. (5) İdarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir. (6) Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvuru da bu itiraz merciinde incelenir. (7) Kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturulmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı kanun yoluna gidildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı itiraz da bu kanun yolu merciinde incelenir. (8) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

Kanununun 112. maddesinin önceki hali¹⁴ ile 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun ile değişik “Sürücü Belgelerinin Geri Alınması ve İptalinde Yetki” başlıklı halihazırda yürürlükteki yeni şekline yer verilmiştir. Anılan düzenlemenin değişiklik sonrası hükmü ise; *“Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.”* şeklindedir. Kararda son olarak, 2918 sayılı Kanunun 6.madde düzenlemesine yer verilmiştir.

çç. Mevzuat Hükümlerinin Yorumlanması

2918 sayılı Kanunun 112. maddesinin değiştirilen halinde, Kanunun 6. maddesinde sayılan görevliler ile trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği haller hariç tutulmuştur. Bu kişilerin yaptıkları dışındaki diğer hallerde sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemelerinin karar vereceği vurgulanmıştır.

2918 sayılı Kanunun 112. maddesinde 6495 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik, 5326 sayılı Kanunun yukarıda bahsi geçen 19. maddesinde yer alan *“diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümlerin, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmıyaya kadar saklı olduğu”* hükmü uyarınca bu kapsamda yapılan değişiklik değildir.

dd. İdari İşlemin Özelliğinin Vurgulanması

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin kollukça tesis edilen işlemler halen idari yargının denetimi altındadır. 2918 sayılı Kanunun bahsi geçen 6.maddesinde sayılan görevliler nitelikleri itibariyle idarenin ajanıdır. Bu kişilerin idarenin kendilerine verdiği yetki çerçevesinde icra ettikleri işlemler de idari işlem niteliğindedir.

Anılan kararda, idare hukuku öğretisinde idari işlem; idarenin idare hukuku alanında gördüğü hizmet ve faaliyetlere ilişkin hukuksal sonuç yaratmaya yönelik irade açıklaması olarak tanımlanmıştır. Kamu gücüne dayalı olarak tesis edilmeleri, kesin ve icrai olmaları, resen icra edilebilmeleri ve hukuka uygunluk karinesinden yararlanabilmeleri de idari işlemlerin diğer özelliklerini oluşturmaktadır.

14 2918 sayılı Kanunun 112 maddesinin değişiklik öncesi ilgili hükmü : *Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri: Madde 112 –Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır.”*

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 125. maddesinde; idarenin her türlü işlem ve eylemine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde, idari dava türleri; idari işlemlerden doğan iptal davaları, idari işlem ve eylemlerden doğan tam yargı davaları ile idari sözleşmelerden doğan davalar olarak sayılmıştır.

ee. Hüküm Fıkrasının Gerekçesi

İdari işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler kural olarak idari yargı mercileri olmakla birlikte, yasama organının bir kanun ile idari işlemi adli yargının denetimine vermesi gibi istisnai durumlarda idari işlemlerden doğan uyuşmazlıklar idari yargı denetimi dışında kalmaktadır.

Trafik idari para cezalarından doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler 5326 sayılı Kanunun 27/1.maddesi hükmü uyarınca sulh ceza mahkemeleridir. Ancak, gerek 2918 sayılı gerekse 5326 sayılı Kanun hükümleri göz önüne alındığında, bir idari işlem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler idari yargı merciidir.

Buna göre, idare mahkemesince davanın esası incelenerek bir karar verilmesi gerekirken, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde hukuku uyarlık bulunmadığına hükmedilmiştir¹⁵.

ff. Konuya İlişkin Diğer Karar Örnekleri

İstanbul Bölge İdare Mahkemesince inceleme konusu hakkında idari yargı yerleri görevli görülmüştür. Yargı çevresindeki ilk derece mahkemelerince işin esasına girilerek karar verilmektedir¹⁶. Adli ve

15 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 29/05/2018, E.2018/858, K.2018/971 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 14/02/2018, E.2018/225, K.2018/258 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 30/05/2017, E.2017/1053, K.2017/859 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 07/09/2017, E.2017/1495, K.2017/1198 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 12/09/2017, E.2017/1204, K.2017/1214 sayılı kararı.

16 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 09/10/2018, E.2018/1042, K.2018/1418 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 26/09/2017, E.2017/1769, K.2017/1494 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 23/10/2018, E.2018/1115, K.2018/1477 sayılı kararı; *Davacı sürücüsü olduğu ... plakalı aracın 13/03/2016 tarihinde maddi hasarlı trafik kazasına karışmıştır. Davacının alkolmetre ile alkol ölçümünü reddettiği iddiasıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/9. maddesi uyarınca iki yıl süreyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin 13/03/2016 günlü işlem tesis edilmiştir. Anılan işlemin iptali istemiyle açılan davada; davacı tarafından, alkol testinin Adli Tıpta yapılmasının talep edildiği ve Adli Tıpta yapılan alkol testi sonrasında, davacının alkollü olması nedeniyle hakkında 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesine göre ayrıca sürücü belgesine altı ay süreyle el konulmasına*

idari yargı yerlerinin her ikisinin de kendisini görevsiz görmesi üzerine ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığında¹⁷ dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmektedir. Uyuşmazlık Mahkemesince davanın adli yargı yerinde görüleceği yönünde karar verilmektedir¹⁸. Bu gibi durumlarda Uyuşmazlık Mahkemesi kararının bağlayıcı olması nedeniyle o dosyaya münhasır olarak davanın görev yönünden reddine ilişkin kararlara yönelik istinaf başvuruları reddedilmektedir¹⁹.

Davalı idarelerce savunma dilekçelerinde idari yargı yerlerinin görevli olmadığı iddiasıyla görev itirazında bulunabilmektedir. Bunun üzerine idare mahkemesince “görevlilik kararı” verilmektedir. İdare mahkemesince verilen bu karara karşı davalı idarenin itiraz etmesi halinde, mahkemece dava dosyasının esası hakkında karar verilemeyecektir. Bu halde dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi yönünde karar verilmelidir²⁰. Davalı idarenin görev itirazının ilk derece mahkemesince

dair işlemin tesis edilmiştir. Bu nedenle davacının sürücü belgesine alkolmetreyi üflemediği iddiasıyla iki yıl süreyle el konulmasına ilişkin işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu edilen işlemin İstanbul 12. İdare Mahkemesi’nce 27/04/2017 tarih ve E:2016/2038, K:2017/848 sayılı kararla iptaline karar verilmiştir. Bu karara karşı yapılan istinaf isteminin reddi hakkında İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 12/12/2017, E.2017/2233, K.2017/2196 sayılı kararı.

- 17 **2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu Madde 14: Olumsuz görev uyuşmazlığı:** Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.; AVCI, Mustafa; “Olumsuz Görev Uyuşmazlığı ve Çözüm Usulü”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.175-206.
- 18 Uyuşmazlık Mahkemesi, 28.05.2018, E:2018/332, K:2018/301 sayılı kararı; Ayrıca bu konuda bilgi için bkz. ÇINARLI, Serkan/ BOULONGER, Özge Didem; “Uyuşmazlık Kararları Işığında İdari Yaptırımlarda Görevli Yargı Kolu”, *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, S.151, s.490-503.
- 19 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 09/10/2018, E.2018/1486, K.2018/1412 sayılı kararı. Aynı kararda *Uyuşmazlık Mahkemesince davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğuna karar verildiği durumlarda adli yargı mercilerinde açılacak asıl dava sonucunda davadaki haklılığa göre vekâlet ücreti yönünden hüküm kurulacaktır. Bu nedenle Uyuşmazlık Mahkemesi kararı sonrasında İdare Mahkemesince verilen görev ret kararında davacı aleyhine avukatlık ücretine hükmedilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığına da hükmedilmiştir.*
- 20 *2247 sayılı Yasanın 10. maddesi ve devamı maddelerine göre, adli veya idari yargı mercisine açılmış bir davada görev itirazında bulunulması halinde, başkaca usuli işlem yapıp esasa girilmeden bu itiraz hakkında bir karar verilmelidir. Görev itirazı reddedilmiş ise, bunun tebliğ edilmesi böylece görev itirazında bulunan kişi veya makama görev uyuşmazlığı çıkarmayı isteme konusunda imkan tanınması gerekir. Olayda davalı idarenin görev itirazı üzerine İdare Mahkemesince 15/09/2017 tarihinde görevlilik kararı verilmiştir. Bu kararın tebliği sonrasında davalı idare tarafından verilen ve 23/10/2017 tarihinde Mahkeme kaydına giren dilekçede, uyuşmazlık çıkarılmasını istemek için dilekçenin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına sunulmasının istenmiştir. Ancak Mahkemece 2247 sayılı Kanunla getirilen süreç işletilmeksizin davanın esasına girilerek karar verilmiştir. İdare Mahkemesince davalı idarenin görevlilik kararına itirazı üzerine, itiraz dilekçesinin karşı tarafa tebliğini müteakiben görev uyuşmazlığı çıkarmaya yetkili makama (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı) gönderilmesi ve bu itirazın tamamlanmasından sonra bir karar verilmesi gerekir. 2247*

karşılanmaması durumunda istinaf dairesince dava dosyasının ilk derece mahkemesine iadesine karar verilmektedir²¹.

2918 sayılı Kanunun 48/5 maddesi uyarınca tesis edilen işlemler ile birlikte aynı Kanun uyarınca verilen başka idari yaptırımlar da idari dava konusu edilebilmektedir. Örneğin, anılan Kanunun 44/1-b maddesi "Araç kullanırken sürücü belgelerini yanlarında bulundurmamak ve yetkililer her istediğinde göstermek, zorundadırlar." hükmü yer almaktadır. İdarece yapılan denetim sırasında sürücü belgesini ibraz etmediğinden bahisle davacıya sürücü belgesine geçici olarak el konulması işlemi yanında 206,00-TL idari para cezası verilmiştir. Bu cezanın da hukuka aykırı olduğu iddiasıyla sürücü belgesine el konulması işlemiyle birlikte idarî yargı merciinde dava konusu edilmiştir. Dairece, 2918 sayılı Kanun'un 44/1-b maddesi uyarınca denetim sırasında sürücü belgesini yanında bulundurmadığından bahisle uygulanan 206,00-TL idari para cezasının aynı maddi olaya (2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesi uyarınca 6 ay süreyle sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin) işlemle ilişkili görülmemiştir. Bu nedenle de 2918 sayılı Kanun'un 44. maddesi uyarınca uygulanan idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde (Sulh Ceza Hakimliği'nde) çözümlenmesi gerektiği yönünde karar verilmiştir²².

b. İzmir Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

İzmir Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Denizli, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Uşak illeri bulunmaktadır. İzmir İdare Mahkemeleri; Aydın İdare Mahkemeleri; Muğla İdare Mahkemeleri; Balıkesir İdare Mahkemeleri; Denizli İdare Mahkemesi; Çanakkale İdare Mahkemesi; Kütahya İdare Mahkemesi; Manisa İdare Mahkemeleri, Uşak İdare Mahkemesi de bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir²³. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile İzmir Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

sayılı Yasada belirtilen süreç işletilmeden davanın esası hakkında karar verilmesinde usul hukukuna uyarlık bulunmamaktadır. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 03/10/2018, E.2018/881, K.2018/1406 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 03/07/2018, E.2018/475, K.2018/1216 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 04/04/2018, E.2017/2498, K.2018/641 sayılı kararı.

21 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 28/11/2017, E.2017/2182, K.2017/2130 sayılı kararı

22 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 25/09/2018, E: 2018/1056, K.2018/1337 sayılı kararı.

23 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.7.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İċtihadı

İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 5. İdari Dava Dairesi çalışma konusuna ilişkin uyuşmazlıkları istinaf makamı olarak inceleyen dairedir²⁴. Beşinci Daire tarafından ilk derece mahkemeleri tarafından verilen görev yönünden davanın reddi kararları idari yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle kaldırılmaktadır²⁵. Anılan kararlara bakıldığında önceki başlıkta yer verilen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi kararları ile benzer nitelikte olduğu görülmektedir.

Anılan kararlarda özellikle, 2918 sayılı Kanunun 6. maddesinde sayılan görevliler nitelikleri itibariyle idarenin ajanı olup, yürürlükteki mevzuat kapsamında idarenin kendilerine verdiği yetki çerçevesinde icra ettikleri işlemlerin de idari işlem niteliğinde olduğunda kuşku bulunmadığı vurgulanmıştır²⁶. Ayrıca idari işlemin özelliklerine değinilerek Anayasanın 125. maddesi uyarınca idari işlemlere karşı açılacak davalarda idari yargı yerleri görevli olduğu ifade edilmiştir²⁷.

- 24 HSK 1. Dairesinin 19.12.2018 gün ve 1945 sayılı kararı ile İzmir Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesinin 02/01/2019 tarihi itibarıyla faaliyete geçirilmesine karar verilmiş olup çalışmamız sırasında henüz inceleme konusunda herhangi bir karar verilmediği için 5. Dava Dairesi kararları esas alınmıştır.
- 25 İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 30/10/2018, E.2018/2265, K.2018/2342 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdare Dava Dairesi, 09/03/2017, E.2017/432, K.2017/377 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdare Dava Dairesi, 21/02/2017, E.2017/69, K.2017/211 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdare Dava Dairesi, 16/03/2017, E.2017/9, K.2017/424 sayılı kararı; 5326 sayılı Kanunun 27/8 maddesinde yer alan “idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptal talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği” düzenlemesi de birlikte değerlendirildiğinde, dava konusu işlemde doğan uyuşmazlıkta İdare Mahkemesince işin esası incelenerek bir karar verilmesi gerekir. Uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde hukuka uyarlık görülmemiştir. İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 22/12/2017, E.2017/3528, K.2017/2863 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdare Dava Dairesi, 12/10/2017, E.2017/2959, K.2017/1941 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdare Dava Dairesi, 18/05/2017, E.2017/1011, K.2017/925 sayılı kararı.
- 26 İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 22/12/2017, E.2017/3528, K.2017/2863 sayılı kararı.
- 27 “İdare hukuku öğretisinde idari işlem; idarenin idare hukuku alanında gördüğü hizmet ve faaliyetlere ilişkin hukuksal sonuç yaratmaya yönelik irade açıklaması olarak tanımlanmaktadır. Kamu gücüne dayalı olarak tesis edilmeleri, kesin ve icrai olmaları, resen icra edilebilmeleri ve hukuka uygunluk karinesinden yararlanabilmeleri de idari işlemlerin diğer özelliklerini oluşturmaktadır. TC Anayasasının “Yargı Yolu” başlıklı 125. maddesinde; idarenin her türlü işlem ve eylemine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun “İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı” başlıklı 2. maddesinde idari dava türleri; idari işlemlerden doğan iptal davaları, idari işlem ve eylemlerden doğan tam yargı davaları ile idari sözleşmelerden doğan davalar olarak düzenlenmiştir. İdari işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler kural olarak idari yargı mercileri olmakla birlikte, yasama organının bir kanun ile idari işlemi adli yargının denetimine vermesi gibi istisnai durumlarda idari işlemlerden doğan uyuşmazlıklar idari yargı denetimi dışında kalmaktadır.” İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 22/12/2017, E.2017/3528, K.2017/2863 sayılı kararı.

cc. Konuya İlişkin Dairece Verilen Karar Örnekleri

İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 2918 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılacak olan davalarda idari yargı yerleri görevli görülmektedir. Bu nedenle bu davaların 60 günlük genel dava açma süresi içinde davanın açılması gerekmektedir²⁸. Dairenin usulden kararları bulunduğu gibi işin esası hakkında, davanın reddi veya dava konusu işlemin iptali yönünde, verdiği çok sayıda kararı bulunmaktadır²⁹.

c. Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Mardin, Osmaniye, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak illeri bulunmaktadır. Gaziantep İdare Mahkemeleri; Hatay İdare Mahkemeleri; Diyarbakır İdare Mahkemeleri; Batman İdare Mahkemeleri; Mardin İdare Mahkemesi; Siirt İdare Mahkemesi; Kahramanmaraş İdare Mahkemesi; Malatya İdare Mahkemesi; Elazığ İdare Mahkemeleri de bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir³⁰. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile Gaziantep Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İctihadı

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesinin 4. İdari Dava Dairesi çalışma konusuna ilişkin uyuşmazlıklara istinaf makamı olarak inceleyen dairedir. Dördüncü Daire tarafından ilk derece mahkemeleri tarafından verilen görev yönünden davanın reddi kararları idari yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle kaldırılmaktadır³¹. Anılan kararlara bakıldığında da İstanbul

28 Alkollü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine geçici el konulmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle 60 gün içinde iptal davası açılmadığından bahisle verilen süre aşımı nedeniyle davanın reddi kararına karşı istinaf başvurusunun reddi kararı için bkz İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 31/10/2018, E.2018/2266, K.2018/2346 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 23/10/2018, E.2018/2186, K.2018/2307 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 25/09/2018, E.2018/1928, K.2018/1970 sayılı kararı.

29 İzmir Bölge İdare Mahkemesince alkollü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine el konulmasına ve idari para cezası verilmesine ilişkin davaların esastan görülerek çözümlendiğine ilişkin karar örnekleri için bkz. İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 13/11/2018, E.2018/2252, K.2018/2456 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 25/09/2018, E.2018/1942, K.2018/2004 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 27/09/2018, E.2018/1915, K.2018/2049 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 11/10/2018, E.2018/1954, K.2018/ 2173 sayılı kararı.

30 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.7.

31 Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi, 20/02/2018, E.2018/125, K.2018/141 sayılı kararı; Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi, 4. İdari Dava Dairesi, 26/10/2017,

ve İzmir Bölge İdare Mahkemesi kararlarına benzer nitelikte olduğu görülmektedir.

cc. Konuya İlişkin Dairece Verilen Karar Örnekleri

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesince 2918 sayılı Kanun uyarınca sürücü belgesine geçici süre ile el konulmasına ilişkin işlemlere karşı açılacak olan davalarda idari yargı yerleri görevli görülmektedir. Bu nedenle anılan işlemlere karşı açılan davalarda işin esasına girilerek dava konusu işlemin iptali veya davanın reddi yönünde kararlar verilmektedir. Aynı şekilde işin esasına girilerek verilen ilk derece mahkemeleri kararlarına karşı yapılan istinaf başvuruları reddedilmekte veya kabul edilmektedir³².

d. Erzurum Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

Erzurum Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Ardahan, Ağrı, Bayburt, Bitlis, Bingöl, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Muş, Tunceli, Van illeri bulunmaktadır. Erzurum İdare Mahkemeleri; Van İdare Mahkemeleri, Erzincan İdare Mahkemesi de bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir³³. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile Erzurum Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İçtihadı

Erzurum Bölge İdare Mahkemesinin 2. İdari Dava Dairesi çalışma konusuna ilişkin uyuşmazlıklara istinaf makamı olarak inceleyen dairedir. İkinci Daire tarafından ilk derece mahkemeleri tarafından verilen görev yönünden davanın reddi kararları idari yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle kaldırılmaktadır³⁴. Anılan kararlara bakıldığında İstanbul, İzmir ve Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi kararlarıyla benzer içeriktedir.

E.2017/1945, K.2017/1878 sayılı kararı; Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi, 4. İdari Dava Dairesi, 11/07/2017, E.2016/3371, K.2017/1524 sayılı kararı.

32 Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi, 08/11/2018, E.2018/1088, K.2018/2380 sayılı kararı; Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi, 08/11/2018, E.2018/945, K.2018/2378 sayılı kararı; Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi, 08/11/2018, E.2018/745, K.2018/2362 sayılı kararı; Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi, 15/06/2017, E.2017/17, K.2017/1370 sayılı kararı.

33 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.7.

34 Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi, 13/10/2017, E.2017/948, K.2017/1417 sayılı kararı.

cc. Konuya İlişkin Dairece Verilen Karar Örnekleri

Erzurum Bölge İdare Mahkemesince çalışmaya konu idari işlemlere karşı açılan davalarda işin esasına girilerek verilen kararlara karşı yapılan başvurularda esastan karara bağlanmaktadır³⁵.

2. İdari Yargı Yerlerinin Görevli Olmadığı Görüşündeki Bölge İdare Mahkemeleri

a. Ankara Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

Ankara Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Ankara, Bartın, Bolu, Çankırı, Düzce, Eskişehir, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir, Sivas, Yozgat, Zonguldak illeri bulunmaktadır. Ankara İdare Mahkemeleri, Eskişehir İdare Mahkemeleri, Bolu İdare Mahkemesi, Kastamonu İdare Mahkemesi Zonguldak İdare Mahkemesi de bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir³⁶. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile Ankara Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İhtihadı

Ankara Bölge İdare Mahkemesinin, 9. İdari Dava Dairesi 2918 sayılı Kanununun 48/5 maddesi uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını incelemektedir. Dairece davaların esasına girilerek verilen ilk derece mahkemesi kararlarını (davanın adli yargı yerinin görevinde olduğu gerekçesiyle) kaldırarak dosyayı mahkemesine iade etmektedir. Aynı şekilde, ilk derece mahkemesince davanın görev yönünden reddine karar verilmesi halinde ise bu karara karşı yapılan istinaf başvurularını da reddetmektedir³⁷.

35 Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi, 15/03/2018, E.2017/2128, K.2018/488 sayılı kararı; Alkollü olarak araç kullandığı gerekçesiyle ehliyetinin 6 ay süre ile geri alınmasına ilişkin işlem ve 844,00 TL tutarındaki idari para cezası kararının iptali istemiyle açılan davada; dava konusu işlemin iptaline karar veren Erzurum 2. İdare Mahkemesinin 18/04/2017 tarih ve E:2016/2207, K:2017/1328 sayılı karara karşı istinaf başvurusunun reddine ilişkin Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi, 31/05/2018, E.2017/2419, K.2018/938 sayılı kararı.

36 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.6.

37 Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 23/11/2017, E.2017/1060, K.2017/1086 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 14/09/2018, E.2018/778, K.2018/837 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi 25/10/2017, E.2017/992, K.2017/905 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 06/07/2017, E. 2017/716, K.2017/682 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 25/10/2017, E. 2017/852, K.2017/907 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 23/11/2017, E.2017/836, K.2017/1085 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 02/11/2017, E.2017/638, K.2017/966 sayılı

Anılan kararlara bakıldığında ise;

cc. Daire Kararında Uygulanan Mevzuat Hükümleri

Öncelikle Kabahatler Kanununun 3. ve 27. maddelerine yer verilmiştir. Sonrasında 19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren düzenlemeye göre, *Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı* ifade edilmiştir.

İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülecektir.

2918 sayılı Kanundaki ilgili hükümlere ve bu hükümlerde yapılan değişikliklerle ilgili yorumlara da kararda yer verilmiştir. Buna göre, 2918 sayılı Kanun'un "Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması" başlıklı Dokuzuncu Kısım'a dahil "Bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri" başlığını taşımaktadır. 112. maddenin ilk paragrafında; *sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanun'daki hafif para cezasını veya belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen Sulh Ceza Mahkemeleri'nde bakılacağı* ifade edilmiştir. Böylelikle sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin uygulamalar, Trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dışında tutulmuştur. 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanunla, maddenin başlığı, "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"; şeklinde değiştirilmiştir. Aynı değişiklikte madde metninde ise, "Bu Kanun'un 6. maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline Sulh Ceza Mahkemeleri karar verir. Bu Kanun'un 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanun'un 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir. Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir. Bu Kanun'a göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.." denilerek yeniden düzenlenmiştir".

kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 07/06/2017, E.2017/607, K.2017/497 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 17/03/2017, E.2017/297, K.2017/205 sayılı kararı.

çç. Mevzuat Hükümlerinin Yorumlanması

Daire kararlarında 5326 sayılı Kanunun 19. maddesine yer verilmiştir. Anılan maddede geçen, “diğer Kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ... ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklıdır” denilerek, ilgili Kanunu’nda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan “ehliyetin geri alınması”na ilişkin hükmün, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yeniden düzenlenmiştir. Bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmiştir. Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 17.4.2015 tarih ve 29329 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle yeniden düzenlenen “Trafik kural ihlallerine istinaden verilen idari yaptırımlara itiraz ve bu davalara bakacak mahkemeler” başlıklı 160. maddesinde de; “2918 sayılı Kanun’un 6. maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline Sulh Ceza Hakimlikleri karar verir. 2918 sayılı Kanun’da yer alan idarî yaptırımlara yapılan itirazlarda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır....” hükmüne yer verilmiştir. Yönetmelikte de Kanun’la aynı yönde düzenleme getirilmiştir.

dd. Kararın Hüküm Fıkrası ve Gerekçesi

Kabahatler Kanunu’nun 5560 sayılı Kanun’la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı Kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer Kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacaktır. Buna göre, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. Bu durumda ise, sürücü belgesi geri alma tutanağına ve trafik para cezası işlemine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun’un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevlidir³⁸.

Daire kararlarında aynı zamanda bu konuya ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararının künyelerine de yer verilmiştir³⁹.

38 Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 29/03/2017, E.2017/21, K.2017/201 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 14/12/2017, E.2017/1456, K.2017/1201 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 28/12/2017, E.2017/1330, K.2017/1313 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 24.11.2017, E.2017/1187, K.2017/1104 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 08/06/2017, E.2017/521, K.2017/520 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 21/09/2017, E.2017/419, K.2017/740 sayılı kararı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 04/05/2017, E.2017/265, K.2017/335 sayılı kararı.

39 “Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü’nün 10.07.2017 tarih ve E:2017/415, K:2017/476 sayılı kararı da bu yöndedir; Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 02.02.2015 tarih E:2015/34, K:2015/59 sayılı kararı da bu yöndedir.”

ee. Konuya İlişkin Dairece Verilen Karar Örnekleri

Aynı Dairece, ilk derece mahkemesince davanın süre aşımı nedeniyle reddedilmesi üzerine 2577 sayılı Kanunun konuya ilişkin 14 ve 15 ile 45/5. madde hükümlerine⁴⁰ yer verilmiştir. Sonrasında davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu belirtilmiştir. 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesi gereğince, öncelikle görev konusunun değerlendirilmesi gerektiği ifade edilerek, süre aşımı yönünden davanın reddine karar verilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığına hükmedilmiştir⁴¹.

Sürücü belgesine hukuka aykırı olarak el konulmasına bağlı olarak uğranılan zararın tazmini istemiyle tam yargı davası açılabilir⁴². Tır şoförü olarak görev yapan davacı tarafından, karıştığı trafik kazası sonrası yapılan alkol testinde 0.24 promil alkollü çıkması neticesinde ehliyetine 6 ay süreyle elkonulması karar verilmiştir. Davacı tarafından bu işlem nedeniyle uğramış olduğu ileri sürülen 18.000,00 TL maddi ve 20.000,00 TL manevi zarar olmak üzere toplamda 38.000,00 TL tazminatın, 10.07.2015 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesi istemiyle tam yargı davası açılmıştır. Sivas İdare Mahkemesinin

40 2577 sayılı Yasa'nın 14. maddesinin 3. fıkrasında; dilekçeler, Danıştay' da Daire Başkanı'nın görevlendireceği bir tetkik hakimi, idare ve vergi mahkemelerindeyse Mahkeme Başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından, a) Görev ve yetki, b) İdari merci tecrübesi, c) Ehliyet, d) İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, e) Süre aşımı, f) Husumet, g) 3 ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla inceleneceği, aynı maddenin 5. fıkrasında ise, ilk incelemeyi yapanlar, bu noktalardan Kanun'a aykırılık görmezler veya Daire veya Mahkeme tarafından ilk inceleme raporu yerinde görülmezse, tebligat işleminin yapılacağı, ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında aynı yasanın 15. maddesi hükmünün uygulanacağı, aynı Kanun'un 45/5'inci maddesinde; Bölge İdare Mahkemesinin, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye göndereceği, Bölge İdare Mahkemesi'nin bu fıkra uyarınca verilen kararlarının kesin olduğu kurala bağlanmıştır.

41 Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 10.05.2018, E.2018/348, K.2018/479 sayılı karar.

42 Tam yargı davaları konusunda geniş bilgi için bkz. ATAY Ethem E. / ODABAŞI Hasan / GÖKCAN Hasan Tahsin; *Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları*, 2. Baskı Ankara 2010; CANDAN, Turgut; *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu*, Güncelleştirilmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 156 vd.; ÇAĞLAYAN Ramazan; "İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.IX, S.3-4, s.17-33; ARMAĞAN Tunca; *İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları*, Ankara 1997; ONAR Sıddık Sami; *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, III. Cilt, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1966, s. 1797; GÖZLER Kemal / KAPLAN Gürsel; *İdare Hukuku Dersleri*, Güncelleştirilmiş ve Düzeltilmiş 19. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2017, s. 738-802, 837-843; YILDIRIM Ramazan; *Türk İdari Rejimi Dersleri*, C.2, Konya 2014, s.328 vd; SANCAKTAR Oğuz / US Eser / TURHAN Mine Kasapoğlu / ÖNÜT Lale Burcu / SEYHAN Serkan; *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, s.743-775.

31.05.2017 gün ve E:2016/934, K: 2017/719 sayılı kararı ile bu davanın reddine karar verilmiştir. Anılan karara karşı yapılan istinaf başvurusu sonucunda Dairece bu dava idari yargının görev alanında görülmüş ve istinaf başvurusu reddedilmiştir⁴³.

b. Konya Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

Konya Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Antalya, Burdur, Isparta, Karaman, Konya, Mersin, Niğde, illeri yer almaktadır. Konya İdare Mahkemeleri; Adana İdare Mahkemeleri; Mersin İdare Mahkemeleri; Antalya İdare Mahkemeleri; Isparta İdare Mahkemesi; Afyonkarahisar İdare Mahkemesi; Aksaray İdare Mahkemesi bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir⁴⁴. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile Konya Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İctihadı

Konya Bölge İdare Mahkemesinde 5. İdari Dava Dairesi 2918 sayılı Kanununun 48/5 maddesi uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda ilk derece mahkemesince verilen kararların istinaf başvurularını incelemektedir. Anılan Dairece davaların esasına girerek karar veren ilk derece mahkeme kararlarını davanın adli yargı yerinin görevinde olduğu gerekçesiyle kaldırarak dosyayı mahkemesine iade etmektedir. Aynı şekilde ilk derece mahkemesince davanın görev yönünden reddine karar verilmesi halinde ise bu karara karşı yapılan istinaf başvuruları da reddedilmektedir⁴⁵.

cc. Uygulanan Mevzuat Hükümlerinin Yorumlanması

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun "Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması" başlıklı Dokuzuncu Kısma dahil 112. maddesinin 6495

43 Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi, 25.10.2017, E.2017/1054, K.2017/897 sayılı kararı.

44 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.7.

45 Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 09/10/2018, E.2018/1394, K.2018/1321 sayılı kararı; İlk derece mahkemesince verilen görev ret kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine ilişkin Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 13/06/2018, E.2018/937, K.2018/1068 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 09/05/2018, E.2018/672, K.2018/851 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 06/07/2018, E.2018/645, K.2018/1137 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 11/01/2018, E.2017/1976, K.2018/49 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 16/11/2017, E.2017/1558, K.2017/1328 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 03/10/2017, E.2017/1085, K.2017/960 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 31/10/2017, E.2017/965, K.2017/1162 sayılı kararı.

sayılı Kanunla yapılan değişiklik öncesi ve sonrası haline yer verilmiştir. Daha sonra 5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Saklı tutulan hükümler” başlığını taşıyan 19. madde hükmüne ve anılan maddedeki “diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması, gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklıdır” denilmiştir.

çç. Kararın Hüküm Fıkrası ve Gerekçesi

İlgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan “ehliyetin geri alınmasına” ilişkin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile yeniden düzenlenmiştir. Dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 48/5 maddesi uyarınca verilen karara karşı 112. maddenin yeni halinde kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Buna göre de, davanın sürücü belgesi geri alma işlemine yönelik kısmının görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevlidir⁴⁶.

dd. Konuya İlişkin Dairece Verilen Karar Örnekleri

Aynı Dairece dava konusu işlemin idari para cezası ile ilgili kısmı yönünden ayrıca değerlendirme yapılmıştır. Sürücü belgesi geri alma işlemine yönelik kısmının görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli görülmüştür. Bu nedenle de, trafik idari para cezası yönünden görevli yargı yerinin belirlenmesinin, sürücü belgesi geri alma işleminden ayrı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Trafik idari para cezasının 5326 sayılı Kanununun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biridir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda son olarak 12/07/2013 gün ve 6495 sayılı Kanunla değişiklik yapılmış olup, bu haliyle de idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu durumda, Kabahatler Kanununun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. Buna göre de, davanın idari para cezası işlemine yönelik kısmının görüm ve çözümünde de adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır⁴⁷.

46 Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 26/09/2017, E.2017/908, K.2017/924 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 06/06/2017, E.2017/539, K.2017/659 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 16/03/2017, E.2017/274, K.2017/251 sayılı kararı.

47 Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 26/09/2017, E.2017/908, K.2017/924

Daire önüne gelen başka bir uyuşmazlıkta adli yargı yerinde görev yönünden davanın reddi kararı verilmiş. Bunun üzerine davacı idare mahkemesinde davasını açmıştır. İdare mahkemesi de kendisini görevli görmeyerek davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Dairece idare mahkemesince dava görev yönünden reddedilmemesi ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁴⁸.

c. Samsun Bölge İdare Mahkemesi

aa. Bölge İdare Mahkemesinin Yargı Çevresi

Samsun Bölge İdare Mahkemesinin yargı çevresinde Amasya, Artvin, Çorum, Giresun, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Trabzon, illeri bulunmaktadır. Samsun İdare Mahkemeleri; Çorum İdare Mahkemesi; Ordu İdare Mahkemesi; Tokat İdare Mahkemesi; Trabzon İdare Mahkemesi; Rize İdare Mahkemesi bölge idare mahkemesi bünyesinde faaliyet göstermektedir⁴⁹. Anılan idare mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu ile Samsun Bölge İdare Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

bb. Uyuşmazlıklara Bakan Daire ve Dairenin İctihadı

Samsun Bölge İdare Mahkemesinin 3. İdari Dava Dairesi 2918 sayılı Kanununun 48/5 maddesi uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda ilk derece mahkemesi kararlarına karşı yapılan istinaf başvurularını incelemektedir. Anılan dairece davaların esasına girerek karar veren ilk derece mahkeme kararları davanın adli yargı yerinin görevinde olduğu gerekçesiyle kaldırarak dosyayı mahkemesine iade edilmektedir. İlk derece mahkemesince davanın görev yönünden reddine karar verilmesi halinde ise bu karar karşı yapılan istinaf başvuruları ise reddedilmektedir⁵⁰.

sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 20/06/2017, E.2017/537, K.2017/727 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 17/05/2017, E.2017/491, K.2017/555 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 11/04/2017 E.2017/458, K.2017/380 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 11/04/2017, E.2017/420, K.2017/381 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 30/03/2017, E.2017/203, K.2017/320 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 16/02/2017, E.2017/65, K.2017/122 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 11/04/2017, E.2016/516, K.2017/377 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 20/06/2017, E.2017/826, K.2017/728 sayılı kararı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi', 28/03/2017, E.2017/383, K.2017/307 sayılı kararı.

48 Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 04/10/2017, E.2017/786, K.2017/988 sayılı kararı.

49 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s.7.

50 İdari Yargının görevli olmadığına dair Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 12/10/2018, E.2018/1333, K.2018/855 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 08/06/2018, E.2018/818, K.2018/615 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare

cc. Konya İlişkin Dairece Verilen Karar Örnekleri

Üçüncü Dairece 2918 sayılı Kanununun 48/5 maddesi uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda idari yargı yerlerini görevli görerek bu konularda esas hakkında karar vermekteydi⁵¹. Ancak, Daire bu içtihadından vazgeçerek sonraki kararlarında uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerleri görevli görülmüştür.

İnceleme konusuna ilişkin Daire kararlarına bakıldığında; Ankara ve Konya Bölge İdare Mahkemesi kararlarına benzer şekilde olduğu görülmektedir⁵². Bu kararlara dayanak olarak da Uyuşmazlık Mahkemesi

Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 16/05/2018, E.2018/715, K.2018/502 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 10/11/2017, E.2017/1324, K.2017/1147 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 15/09/2017, E.2017/1177, K.2017/959 sayılı kararı; Görev ret kararının onanması Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 27/09/2017, E.2017/1007, K.2017/995 sayılı kararı.

- 51 Davacının teknik cihaz kullanılarak saat 00.30' da yapılan alkol muayenesinde 1,01 promil alkollü olduğunun tespit edilmiştir. Bu ölçümü müteakip davacının polis tarafından götürüldüğü Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesinde saat 02.26'da yapılan muayenesinde 0,01 promil alkollü olduğu saptanmıştır. Bilimsel çalışmalarda, alkole toleransın kişiden kişiye değişeceği gibi aynı kişide de farklı zamanlarda reaksiyonlarda farklılık olabileceği, kişinin yaşı, kilosuna, cinsiyeti, metabolizma hızı, açlık ve tokluk durumu gibi pek çok nedene bağlı olarak vücuttaki alkol oranının azalma hızının değişebileceği kabul edilmektedir. Adli Tıp Kurumu Ankara Grup Başkanlığı'nun 25.11.2008 tarih ve 342 sayılı yazısında da; zamanla orantılı olarak kan-alkol düzeyindeki azalma ile ilgili yapılan araştırmalarda, kan alkol düzeyinin bir saatte 12-20 mg/dl azaldığı ifade edilmiştir. Adli vakalarda, Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu'nca ortalama olarak kan alkol düzeyinin bir saatte 15 mg/dl (0,15 promil) azaldığının kabul edilmektedir. Buna göre, saat 00.30'da teknik cihaz ile yapılan ölçüm neticesinde 1,01 promil alkollü olduğu tespit edilen davacının Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesinde saat 02.26'da yapılan muayenesinde alkolsüz olduğunun belirtilmiştir. İki ölçüm arasında yaklaşık 2 saatlik zaman farkı bulunduğu, bu süre içerisinde davacının kanındaki alkol oranının 1,01 promilden 0,01 promile düşmesinin bilimsel olarak mümkün değildir. Bu durumda ilk ölçüm sonucunun sağlıklı olduğu konusunda tereddüt oluştuğu görülmektedir. Uyuşmazlık konusu olayda dava konusu trafik para cezasının iptaline karar verilmesi gerekirken, aksi yöndeki Samsun 2. İdare Mahkemesi Hakimliği'nce verilen kararda hukuka uyarlık görülmemiştir. Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 31/10/2016, E.2016/144, K.2016/179 sayılı karar.
- 52 Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacaktır. Görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. Ehliyetin geri alınmasına ve idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 3. ve 19. maddesi ile 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 21/06/2017, E.2017/935, K.2017/732 sayılı kararı; İlk derece mahkemesince verilen görev yönünden davanın reddi kararına karşı başvurunun reddi kararı Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 15/09/2017, E.2017/893, K.2017/960 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 16/06/2017, E.2017/866, K.2017/704, sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 07/06/2017, E.2017/841, K.2017/660 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 14/07/2017, E.2017/814, K.2017/929 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 30/05/2017, E.2017/706, K.2017/615 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 23/05/2017, E.2017/697, K.2017/565 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava

Hukuk Bölümü'nün 06.06.2016 tarihli, E.2016/313, K.2016/358 sayılı kararı gösterilmiştir.

B. Danıştay'a Göre Görevli Yargı Yeri

1. Danıştay İlgili Dairesi

a. Uyuşmazlığa Bakan Daire

Alkollü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine geçici olarak el konulması işlemlerine karşı açılan davalarda ilk derece mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulabiliyordu. Anılan davalarda temyiz yoluna başvurulması halinde Danıştay 15. Dairesi tarafından bu uyuşmazlıklara bakılmaktaydı. Ancak, istinaf kanun yolunun uygulanmaya başlanılmasından itibaren bu davalarda temyiz yolu kapatılmıştır.

b. Dairenin İçtihadı

Onbeşinci Dairece bu davalarda idari yargı yerleri görevli görülerek temyiz incelemesi yapılmaktadır⁵³. İlk derece mahkemesi tarafından davaların görev yönünden reddi halinde ise, anılan kararlar bozularak uyuşmazlığın esası hakkında karar verilmesi için dava dosyası ilk derece mahkemesine gönderilmektedir⁵⁴. Anılan kararlara bakıldığında ise;

-
- Dairesi, 21/04/2017, E.2017/563, K.2017/405 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 23/03/2017, E.2017/302, K.2017/262 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 21/02/2017, E.2017/177, K.2017/158 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 22/02/2017, E.2017/176, K.2017/172 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 25/01/2017, E.2017/127, K.2017/56 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 26/01/2017, E.2017/79, K.2017/83 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 30/01/2017, E.2017/52, K.2017/94 sayılı kararı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi, 28/12/2016, E.2016/497, K.2016/434 sayılı kararı.
- 53 D.15.D, 15/12/2015, E.2014/5915, K.2015/8816 sayılı kararı; D.15.D, 02/03/2016, E.2014/7392, K.2016/1315 sayılı kararı; D.15.D, 03/04/2017, E.2014/7449, K.2017/1496 sayılı kararı; D.15.D, 15/12/2015, E.2014/10015, K.2015/8815 sayılı kararı; D.15.D, 15/12/2015, E.2014/10146, K.2015/8822 sayılı kararı; D.15.D, 01/12/2015, E.2015/717, K.2015/8319 sayılı kararı; D.15.D, 01/12/2015, E.2015/1744, K.2015/8288 sayılı kararı; D.15.D, 01/12/2015, E.2015/1943, K.2015/8282 sayılı kararı; D.15.D, 01/12/2015, E.2015/2057, K.2015/8283 sayılı kararı; D.15.D, 01/12/2015, E.2015/2170, K.2015/8292 sayılı kararı; D.15.D, 01/12/2015, E.2015/2462, K.2015/8293 sayılı kararı; D.15.D, 07/06/2016, E.2015/10102, K.2016/4048 sayılı kararı; D.15.D, 16/05/2016, E.2016/85, K.2016/3571 sayılı kararı; D.15.D, 12/06/2017, E.2017/833, K.2017/3294 sayılı kararı; D.15.D, 24/10/2017, E.2017/1231, K.2017/5943 sayılı kararı; D.15.D, 24/10/2017 E.2017/1765, K.2017/5946 sayılı kararı; D.15.D, 24/10/2017, E.2017/2184, K.2017/5951 sayılı kararı; D.15.D, 30/12/2015, E.2015/4616, K.2015/9331 sayılı kararı; D.15.D, 10/03/2016, E.2015/7231, K.2016/1605 sayılı kararı; D.15.D, 30/12/2015, E.2015/7358, K.2015/9352 sayılı kararı; D.15.D, 22/12/2015, E.2015/7532, K.2015/9061 sayılı kararı; D.15.D, 23/12/2015, E.2015/8430, K.2015/9121 sayılı kararı; D.15.D, 05/02/2016, E.2015/8701, K.2016/613 sayılı kararı; D.15.D, 05/02/2016, E.2015/9217, K.2016/612 sayılı kararı; D.15.D, 23/12/2015, E.2015/8752, K.2015/9124 sayılı kararı; D.15.D, 23/12/2015, E.2015/9002, K.2015/9125 sayılı kararı.
- 54 D.15.D, 01/12/2015, E.2015/3225, K.2015/8286 sayılı kararı; D.15.D, 08/03/2016 E.2016/724, K.2016/1508 sayılı kararı; D.15.D, 02/03/2016, E.2015/6958, K.2016/1307 sayılı kararı;

c. Uygulanan Mevzuat Hükümleri

5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Genel Kanun Niteliği” başlıklı 3. maddesi, “Yaptırım Türleri” başlıklı 16. maddesi, “Saklı Tutulan Hükümler” başlıklı 19. maddesi, “Başvuru Yolu” başlıklı 27. maddesine yer verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 112. maddesinin “Bu Kanundaki Suçlarla İlgili Davalara Bakacak Mahkemeler ve Yetkileri” başlıklı maddesinin 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun ile değişik öncesi ve sonrası düzenlemesi ile “Trafik Zabıtasının Görev ve Yetki Sınırı ile Genel Zabitanın Trafik Hizmetlerini Yürütmeye İlişkin Yetkisi” başlıklı 6. maddesine yer verilmiştir.

ç. Mevzuat Hükümlerinin Yorumlanması

2918 sayılı Kanunun 112. maddesinin değiştirilen halinde, Kanunun 6. maddesinde sayılan görevliler ile trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği haller hariç tutulmuştur. Bu haller dışında sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemelerinin karar vereceğinin vurgulanmıştır.

2918 sayılı Kanunun 112. maddesinde 6495 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik, 5326 sayılı Kanunun yukarıda bahsi geçen 19. maddesinde yer alan “*diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümlerin, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklı olduğu*” hükmü kapsamında yapılan değişiklik değildir. Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin kollukça tesis edilen işlemlerin halen idari yargının denetimi altındadır. 2918 sayılı Kanunun bahsi geçen 6. maddesinde sayılan görevliler nitelikleri itibarıyla idarenin ajanı olup, yürürlükteki mevzuat kapsamında idarenin kendilerine verdiği yetki çerçevesinde icra ettikleri işlemlerin de idari işlem niteliğindedir. Ayrıca idari işlemlere karşı Anayasa gereği idari yargı yerlerine başvurulacağı ifade edilmiştir.

d. Hüküm Fıkrası

Gerek 2918, gerekse 5326 sayılı Kanun hükümleri göz önüne alındığında; bir idari işlem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyumsuzluklarda görevli mahkemelerin idari yargı mercii olduğu tartışmasıdır.

D.15.D, 01/12/2015, E.2015/3225, K.2015/8286 sayılı kararı; D.15.D, 02/03/2016, E.2015/9881, K.2016/1310 sayılı kararı.

Buna göre dava konusu işlemlerden doğan uyuşmazlıkta idare mahkemesince işin esası incelenerek bir karar verilmesi gerekirken, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde sulh ceza mahkemesinin görevlidir. Davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde hukuka uyarlık görülmemiştir.

2. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

a. Davaların İdari Dava Dairelerine Gitme Yolu

Danıştay 15. Dairesince ilk derece mahkemelerince verilen görev yönünden davanın reddi kararları idari yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle bozulmaktadır. İlk derece mahkemesince bu bozma kararına uyulmayarak (adli yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle) bu karara karşı ısrar⁵⁵ yoluna gidilebilir⁵⁶. İlk derece mahkemesince Dairece bozulan kararında ısrar edilmesi halinde dava dosyası hakkında Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından karar verilmektedir.

b. Kurulun İçtihadı

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (DİDDK) alkollü araç kullanma nedeniyle sürücü belgesine el konulması işlemlerine karşı açılan davalarda idari yargı yerlerini görevli görmektedir. Bu nedenle de ilk derece mahkemelerince adli yargı yerleri görevli olduğu gerekçesiyle verilen “görev yönünden davanın reddi kararı” bozulmaktadır⁵⁷.

c. Kurulun Karar Örnekleri

DİDDK kararları da Danıştay 15. Daire kararları ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi kararlarına benzer ifadeler içermektedir.

55 İdari Yargıda ısrar hakkında geniş bilgi için bkz. ÖZDEMİR Halit Eyüp; “İdari Yargıda ‘İsrar’ (Direnme) Kararının Şekil ve İçerik Bakımından Niteliği”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi**, C.8, S.95-96, s.27-36; HONDÜ, Selçuk; “İdari Yargılama Usulünde İsrar”, **Danıştay Dergisi**, S.50-52; YILMAZOĞLU, Yunus Emre; “İsrar Kararı ve Dava Daireleri Kurulunca Bozulması Üzerine Verilen Kararın Temyizen İncelenmesi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S.14, s.911-938.

56 Danıştay İdari Dava Dairelerince sadece ilk derece mahkemesinin davaların görev yönünden reddine ilişkin kararlarının Danıştay 15. Dairesince bozulması kararlarına karşı ısrar yoluna başvurulması halinde verilen kararlara temyiz incelemesi yapılmamaktadır. Aynı zamanda işin esasına girilerek verilen karara karşı yapılan temyiz başvurusu sonrasında Danıştay 15. Dairesinin bu kararı bozması üzerine ilk derece mahkemesince önceki kararında ısrar edilmesi halinde de bu davalara da bakılmaktadır.

57 Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 28.02.2018, E.2017/1127, K.2018/358 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2016/1175; K:2016/829 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2015/3870, K:2016/830 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2016/1012, K:2016/831 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2016/1016, K:2016/832 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2016/1023; K:2016/833 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2016/1078, K:2016/835 sayılı kararı; DİDDK,

Kurul idari yargı yerlerinin bu davalarda görevli olduğu gerekçesiyle uyuşmazlıkların esasına girerek karar vermektedir. Ancak, Kurulun bazı üyeleri adli yargı yerleri görevli olduğu yolundaki görüşü savunmakta iken Kurul'ca bu görüşler yerinde görülmeyerek işin esasına geçilmektedir⁵⁸.

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖRE GÖREVLİ YARGI YERİ

A. Uyuşmazlık Mahkemesinin İçtihadı ve Kararlarının Bağlayıcılığı Konusu

Uyuşmazlık Mahkemesince olumlu görev uyuşmazlığı veya olumsuz görev uyuşmazlığı yoluyla inceleme konusuna ilişkin uyuşmazlıkları incelemektedir. Bu uyuşmazlıklarda ise 2918 sayılı Kanun uyarınca verilen sürücü belgesine geçici olarak el konulması ve beraberinde açılan trafik para cezalarına karşı açılan davaların adli yargı yerlerinde görülmesi gerektiğine hükmedilmektedir⁵⁹. Anılan kararlar bağlayıcıdır⁶⁰. Bu nedenle Uyuşmazlık Mahkemesine giden dosyaların ilk derece idare mahkemesine geri dönmesi halinde ilk derece mahkemesince "davanın görev yönünden reddine" karar verilmektedir. Bu kararlara karşı yapılan istinaf başvurularında istinaf dairelerince istinaf başvurusu

14/03/2016, E: 2016/1139, K: 2016/836 sayılı kararı; DİDDK, 14/03/2016, E:2016/1187, K: 2016/837 sayılı kararı; DİDDK, 01.12.2016, E:2016/2542, K:2016/3251 sayılı kararı.

58 "Sürücü belgesi geri alma işleminin, 2918 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biridir. 12/07/2013 günlü, 6495 sayılı Kanunla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlenmiştir. Bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gibi idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacaktır. Görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. Sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 3. maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevlidir." şeklindeki azlık görüşleri için DİDDK, 28/02/2018, E.2015/1557, K.2018/689 sayılı kararı; DİDDK, 28/02/2018, E.2016/5227, K.2018/691 sayılı kararı; DİDDK, 28/02/2018, E.2017/403, K.2018/688 sayılı kararı; DİDDK, 28/02/2018, E.2017/423, K.2018/690 sayılı kararı; DİDDK, 28/02/2018, E.2017/1249, K.2018/687 sayılı kararı; DİDDK, 28/02/2018, E.2017/1936, K.2018/692 sayılı kararı; DİDDK, 28/02/2018, E.2016/3921, K.2018/686 sayılı kararı.

59 2918 sayılı Yasa'nın 48/9. maddesi uyarınca davacı hakkında düzenlenen sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı yapılan itirazın, aynı Kanun'un 112. maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle adli yargıda çözümlenmesi gerektiği hakkında UM, 22/10/2018, E.2018/669, K.2018/626 sayılı kararı; U.M, 22.10.2018, 22.10.2018, E.2018/662, K.2018/625 sayılı kararı; U.M, 22.10.2018, E.2018/651, K.2018/624 sayılı kararı; U.M, 24.09.2018, E.2018/571, K.2018/508 sayılı kararı; U.M, 24.09.2018, E.2018/567, K.2018/510 sayılı kararı; U.M, 24.09.2018, E.2018/495, K.2018/509 sayılı kararı; U.M, 28.05.2018, E.2018/344, K.2018/303 sayılı kararı; U.M, 25.06.2018, E.2018/370, K.2018/396 sayılı kararı; U.M, 28.05.2018, E.2018/332, K.2018/301 sayılı kararı; U.M, 26.02.2018, E.2018/103, K.2018/69 sayılı kararı; U.M, 29.01.2018, E.2018/36, K.2018/63 sayılı kararı; U.M, 24.09.2018, E.2018/567, K.2018/510 sayılı kararı; U.M, 29.01.2018, E.2018/11, K.2018/42 sayılı kararı.

60 1982 Anayasası madde 158: "Uyuşmazlık Mahkemesi Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye

reddedilmektedir. Bir başka ifadeyle, yukarıda yer verilen ve inceleme konusunda idari yargı yerlerinin görevli olduğu yönünde kararları bulunan bölge idare mahkemelerince de Uyuşmazlık Mahkemesi kararı doğrultusunda “görev yönünden davanın reddi” kararına karşı yapılan istinaf başvurusunu reddetmektedir.

B. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarının İncelenmesi

Anılan Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına⁶¹ baktığımızda ise;

1. Uyuşmazlığın Mahkeme Önüne Gelmesi

İdare mahkemesinde açılan davada Mahkemece davalı idarenin görev itirazı üzerine görevlilik kararı verilmiştir. Bunun üzerine davalı idarece olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması⁶² için Yargıtay Cumhuriyet

yetkilidir. Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluşu, üyelerinin nitelikleri ve seçimleri ile işleyişi kanunla düzenlenir.” **2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu, Madde 1: Mahkemenin görevi** : “Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir.” **Madde 29: Kararların kesinliği ve yayımlanması**: Uyuşmazlık Mahkemesinin kararları kesindir. Başkanın uygun göreceği kararlar Resmî Gazete’de yayımlanır.; SAYGIN, Engin; “ Adli Rejim - İdari Rejim ve İdari Rejimde Uyuşmazlık Mahkemesinin Yeri”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.91-110; SAĞLAM, Musa; “ Uyuşmazlık Mahkemesinin Tarihçesi, Türk Yargı Sistemindeki Yeri, Kurulma Sebepleri, Yapısı ve Çalışma Yöntemi”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.61-90; AKYILMAZ, Bahtiyar; “Yargı Mercilerinin Uyuşmazlık Mahkemelerine Başvurmaları ve Çözüm Usulü” **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.115-136; BİLGİN, Hüseyin; “ 5791 Sayılı Kanun’la Getirilen Yenilikler ve Uyuşmazlık Mahkemesi Üzerine Bir İnceleme”, **Terazi Aylık Hukuk Dergisi**, Sayı:26, Ankara, Ekim 2008.

61 Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa’nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20.maddesi ile yapılan değişiklikten önceki hali ile, bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun yürürlüğe girmesinden sonra; öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun’un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşıldığından, Kabahatler Kanunu’nun 5560 sayılı Kanun’la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağına hükmetmiştir. Bu nedenle anılan idari para cezasına karşı açılan davaların görüm ve çözümünde, 5326 sayılı Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varmıştır. U.M, 29.01.2018, E.2018/42, K.2018/7 sayılı kararı

62 **2247 sayılı Uyuşmazlık Kanunu Madde 10: Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarma**: Görev uyuşmazlığı çıkarma; adli ve idari bir yargı merciinde açılmış olan davada ileri sürülen görev itirazının reddi üzerine ilgili Başsavcı veya Başkansözçüsü tarafından görev

Başsavcılığına başvurulması istenilmiştir. İdare Mahkemesince dosya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir. Başsavcılık 2247 sayılı Kanun'un 10 ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

2. Kararda Yer Verilen Mevzuat Hükümleri ve Yorumu

Uyuşmazlık Mahkemesince; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesi, 24.5.2013 tarihli 6487 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle yeniden düzenlenerek maddeye; dokuzuncu fıkrası ve "Sürücü belgelerinin geçici geri alma işlemleri bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır" denilmek suretiyle de onikinci fıkra hükmüne yer verilmiştir. Ayrıca anılan Kanun'un, "Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabitanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi" başlığı altında düzenlenen 6. maddesi hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi kararında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesi ile "Genel kanun niteliği" başlıklı 3 üncü madde hükmüne yer verilip bu Kanun'un genel hükümleri arasında yer alan 27. maddesinin (1) numaralı bendinde, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği öngörüldüğü ifade edilmiştir. Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı, ifade edilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un "Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması" başlıklı Dokuzuncu Kısım'a dahil "Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri" başlığı altında düzenlenen 112. maddesinin ilk

konusunun incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinden istenmesidir. Yetkili Başsavcı veya Başkanözcüsünün Uyuşmazlık Mahkemesinden istekte bulunabilmesi için, görev itirazının, hukuk mahkemelerinde en geç birinci oturumda, idari yargı yerlerinde de dilekçe ve savunma evresi tamamlanmadan yapılmış olması ve yargı yerlerinin de kendilerinin görevli olduklarına karar vermiş bulunmaları şarttır. Görev itirazının yargı merciince yerinde görülerek görevsizlik kararı verilmesi halinde, görev konusunun Uyuşmazlık Mahkemesince incelenemesi, temyizden bu kararın bozulmuş ve yargı merciince de bozmaya uyularak görevli olduğuna karar verilmiş bulunmasına bağlıdır. Uyuşmazlık çıkarma isteminde bulunmaya yetkili makam; reddedilen görevsizlik itirazı adli yargı yararına ileri sürülmüş ise Cumhuriyet Başsavcısı, idari yargı yararına ileri sürülmüş ise Danıştay Başkanözcüsüdür. ATAY, Ender Ethem; "Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarma, Olumlu Görev Uyuşmazlığı ve Bu Uyuşmazlıkların Çözüm Usulüyle Görev Konusunun Niteliği, Önemi ve Uyuşmazlık Yargısında Görev Hususu" *Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu*, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.9-40.

paragrafında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı ifade edilmiştir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin uygulamalar, trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dışında tutulmuştur. 12.7.2013 tarihli 6495 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile, maddenin başlığı, “Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki”; şeklinde, madde ise, “Bu Kanunun 6. maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir. Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı “100 ceza puanını doldurmak” eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6. maddesinde sayılan görevliler yetkilidir. Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir. Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez...” denilerek yeniden düzenlendiği ifade edilmiştir.

3. Konu Hakkındaki Mahkemenin İlk İçtihadı

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin karar, 2918 sayılı Kanun’un 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20.maddesi ile yapılan değişiklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun birlikte ele alınmıştır. 2918 sayılı Kanun’un, bu Kanun’daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendiği 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmemiştir.

5326 sayılı Kanun’un 19. maddesinde de, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ilişkin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayılmıştır. Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait olduğu kuşkusuzdur.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen 8. fıkrasında, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmıştır. Bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle,

Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir. 19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacaktır.

Diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacaktır. Ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin anlaşıldığı kararda belirtilmiştir.

Buna göre, 2918 sayılı Kanununun 112. maddesinde 6495 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe kadar Uyuşmazlık Mahkemesince, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır. İdari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

4. Mahkeme İctihadının Değişmesi ve Yeni İctihadı

İdari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak düzenlenen ve olumsuz görev uyuşmazlığının konusunu oluşturan sürücü belgesi geri alma tutanağı ile ilgili olarak; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklıdır" denilmiştir. İlgili Kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan "ehliyetin geri alınmasına" ilişkin hüküm, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanununun 20. maddesiyle değiştirilmiştir. Buna göre, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yeniden düzenlenmiştir. Yeni düzenlemede bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekecektir. Ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin

yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır. Dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekecektir.

Uyuşmazlıkta, öngörülen sürücü belgesi geri alma tutanağının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biridir. 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. Sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanununun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılarak bu davalarda adli yargı yerleri görevli görülmüştür⁶³.

5. Mahkemenin Çeşitli Karar Örnekleri

Uyuşmazlık Mahkemesi benzer bir kararı olumsuz görev uyuşmazlığında vermiştir⁶⁴.

Anılan uyuşmazlıklara bakıldığında; ... Valiliği Trafik Denetleme Şube Müdürlüğüne yapılan denetimler sırasında, ... plaka sayılı araç sürücüsü davacı adına, alkol cihazına üfleme kabul etmediğinden bahisle, ... seri-sıra sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı düzenlenmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/9. maddesi uyarınca 2.078 TL idari para cezası verilmiştir.

Aynı birim tarafından sürücü belgesi geri alma tutanağı düzenlenmesi üzerine Sulh Ceza Mahkemesince 30.6.2014 gün ve D.İş:2014/173 sayı ile; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/9. maddesini ihlal ettiği nedeniyle davacı hakkında sürücü belgesi geri alma tutanağı da düzenlenmiştir.

5326 sayılı Yasanın 27/8. maddesine göre idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev

63 UM, 22/10/2018, E.2018/669, K.2018/626 sayılı kararı.

64 UM, 30.11.2015, E.2015/787, K.2015/802 sayılı kararı.

alanına giren kararın da verilmiştir. Bunun üzerine, yapılan başvuru konusunda karar verme görevinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddine karar vermiştir. Bu karara karşı yapılan itiraz .. Asliye Ceza Mahkemesi'nce kesin olarak reddedilmiştir.

Bilhare İstanbul İdare Mahkemesince 28.1.2015 gün ve E:2014/1920, K:2015/96 sayılı kararı ile; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan yeni düzenleme uyarınca ve Uyuşmazlık Mahkemesinin konu ile ilgili kararları emsal alınarak davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Bu karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir. Aynı istemle ikinci kez adli yargı yerine itirazda bulunulması üzerine, .. Sulh Ceza Hakimliği'nce, ... Sulh Ceza Mahkemesi'nin 30.6.2014 gün ve D.İş:2014/173 sayılı kararı ile İstanbul İdare Mahkemesi'nin 28.1.2015 gün ve .:2014/1920, K.2015/96 sayılı kararı arasında meydana gelen olumsuz görev uyuşmazlığı nedeniyle davanın incelenmeden reddine, olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verilmiştir.

İdari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak sürücü belgesi geri alma tutanağı da düzenlendiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşılmıştır. *Ancak, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması, gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmaya kadar saklıdır" denilmiştir. İlgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan "ehliyetin geri alınması"na ilişkin hükmün, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yeniden düzenlendiği ifade edilmiştir. Anılan değişiklikte ehliyetin geri alınması ve bu madde uyarınca verilecek trafik para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği belirtilmiştir.*

Bu durumda, *Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacaktır. Görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. İdari para cezası ve sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanununun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu*

sonucuna varılarak Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılmasına hükmedilmiştir⁶⁵.

Uyuşmazlık Mahkemesinin son kararları incelendiğinde, 2918 sayılı Kanunun 112. maddesinde yapılan değişiklik sonrasında bu tür uyuşmazlıklarda “sürücü belgesinin geçici olarak el konulması ibaresi hariç olma” ifadesinin madde metninden çıkartılmış olmasını bu davaların adli yargı yerlerinde görülmesine neden olacağı şeklinde yorumlamıştır.

IV. İDARİ YARGIDA İÇTİHADIN BİRLEŞTİRİLMESİ KONUSU

A. İctihad Farklılıklarının Nedeni

İdari yargı sistemimizde hali hazırda 7 tane bölge idare mahkemesi faaliyet göstermektedir. Farklı yerlerde bulunan bu mahkemelerce zaman zaman aynı konularda bir birinden farklı kararlar verilebilmektedir. Nitekim çalışma konumuz hakkında, bölge idare mahkemelerinden üç tanesi adli yargı yerlerini görevli görmekte iken dört tanesi ise idari yargı yerlerini görevli görmektedir.

Aynı şekilde idari yargı yerlerini görevli gören bölge idare mahkemelerinin de bir takım kararları gerek Danıştay içtihatlarından gerekse diğer bölge idare mahkemeleri ile kararlarından farklılıklar içerebilmektedir.

B. Konu Hakkında İctihat Farklılıkları Örnekleri

Aynı konudaki içtihat farklılıklarına ilişkin olarak, verilen kararlara bakıldığında;

Alkolmetre cihazını üfleme reddedenlere idari para cezası ve sürücü belgesinin el konulması cezasının verilecektir. Ancak, 2918 sayılı Kanunun 45. maddesinin 9. fıkra hükmünün⁶⁶ yürürlüğe girmesinden sonra aynı

65 UM, 30.11.2015, E.2015/757, K.2015/774 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/766, K.2015/783 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/779, K.2015/794 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/793, K.2015/808 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/820, K.2015/831 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/774, K.2015/789 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/817, K.2015/828 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/626, K.2015/754 sayılı kararı; UM, 30.11.2015, E.2015/818, K.2015/829 sayılı kararı; UM, 26.10.2015, E.2015/685, K.2015/692 sayılı kararı; UM, 26.10.2015, E.2015/747, K.2015/744 sayılı kararı; UM, 26.10.2015, E.2015/736, K.2015/735 sayılı kararı.

66 Alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeyen sürücülere 2.000,00 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle geri alınır. (2918 SK m.45/9); 07.1997 tarih ve 23053 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 19.02.2014 tarih ve 28918 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan hali ile değişen “Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisi altında araç sürme yasağı” başlıklı 97. maddesinin trafik görevlilerince sürücülerin alkol oranlarının tespitinde uygulanacak usul ve esasları gösteren 3. fıkrasının (c) bendinde ise; “Teknik cihaz kullanılmasını kabul etmeyen sürücüye 2918 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında belirtilen

fiil nedeniyle mükerrer cezalandırma olup olmayacağı tartışma konusu olmuştur. Danıştay tarafından önüne gelen uyuşmazlıklarda her iki durumun Kanunda ayrı ayrı düzenlendiği ve ayrı ayrı fiillerin yaptırma bağlandığı ifade edilerek her iki eylemin de birlikte cezalandırılabilmesine hükmedilmiştir⁶⁷.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu da Danıştay Dairesinin bu görüşünü benimsemiştir. Kurul, “2918 sayılı Kanun’un 48. maddesinde, *alkollü araç kullanma ve kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeme fiilleri, ayrı ayrı ceza gerektiren fiiller olarak düzenlenmiştir. Ceza hukukunda, aynı somut ya da soyut olgular nedeniyle failin cezasının haksız yere ikinci kez artırılması ya da indirilmesi yasağını ifade eden mükerrer değerlendirme yasağı kapsamında konu değerlendirildiğinde, her iki fiilin birbirinden bağımsız fiiller olduğu ve her bir fiil için Kanun’da farklı cezalar öngörüldüğü görülmekte olup, sürücülerin alkollü araç kullanma ve kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeme fiillerini işlemeleri durumunda, bu fiiller için öngörülen cezalar ile cezalandırılmaları, mükerrer değerlendirme yasağı kapsamında değerlendirilemez*” şeklinde ifade etmiştir⁶⁸.

Öte yandan, bazı bölge idare mahkemeleri Danıştay’ın yukarıda anılan içtihadından ayrılmıştır. İstanbul Bölge İdare Mahkemesince önüne gelen bir davada

“Davacı tarafından, yasal sınırın üzerinde alkollü araç kullandığından bahisle sürücü belgesinin 6 ay süreyle geçici olarak geri alınmasına ve alkolmetre ile ölçüm yapılmasını kabul etmediğinden bahisle sürücü belgesinin 2 yıl süreyle geçici olarak geri alınmasına ilişkin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda, her ne kadar davacı hakkında ‘kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeme’ fiilinden dolayı idari para cezası verilmiş ise de, müteakip süreçte hastanede yapılan kontrolde davacının alkollü olduğu tespit edilmiştir.

‘Alkol, Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddelerin Etkisi Altında Araç Sürme Yasağı’ başlıklı madde ile hedeflenen nihai amaç hasıl olmuştur. Bir başka

miktarda idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle geri alınır.” düzenlemesi yer almaktadır. Dava konusu edilen bu düzenleme; 2918 sayılı Kanununun 48. maddesinin 9. fıkrası ile aynı içeriktedir ve fıkranın uygulanmasını göstermektedir. Anılan Kanununun 48. maddesinin 9. fıkrasının Anayasa’ya aykırılık itirazını değerlendiren Anayasa Mahkemesi’nce 02.10.2014 tarih ve E:2014/65, K:2014/150 sayılı kararıyla reddedilmiştir. Dava konusu düzenlemede, hukuka ve üst hukuk normlarına aykırılık bulunmamaktadır. D.15.D, 10/10/2017, E.2015/5153, K.2017/5391 sayılı kararı; D.15.D, 10/10/2017, E.2014/10116, K.2017/5392 sayılı kararı.

67 D.15.D, 03/04/2017, E.2016/8344, K.2017/1498 sayılı kararı; D.15.D, 17/10/2016, E.2016/893, K.2016/4956 sayılı kararı.

68 DİDDK, 16.01.2017, E.2016/4411, K.2017/17 sayılı kararı.

deyişle sürücünün 'alkollü' olduğu tespit edilmiş ve bahsi geçen kabahate karşılık gelen sürücü belgesi 6 ay süreyle geri alınmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda 'kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmediğinden' bahisle tesis edilen dava konusu işlemin trafik sürücü belgesinin 2 yıl süreyle geri alınmasına ilişkin kısmında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Davacının hastaneye seoki üzerine kan alınmak suretiyle yapılan ölçüm neticesinde 1,86 promil oranında alkollü olduğunun tespit edilmiştir. Bu oranın yasal sınıırın üzerinde olduğu açıktır. Davacının sübuta eren bu fiilinin karşılığı olarak davacının sürücü belgesinin 6 ay süreyle geri alınmasında ise hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Sonuç olarak da davacının teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmediğinden dolayı sürücü belgesinin 2 yıl süreyle geri alınmasına ilişkin işlemin iptaline, yasal sınıırın üzerinde alkollü araç kullandığından bahisle sürücü belgesinin 6 ay süreyle geçici olarak geri alınmasına ilişkin işlem yönünden davanın reddine ilişkin Bursa 3. İdare Mahkemesi'nce verilen 09/03/2017 tarih ve E:2016/1775, K:2017/406 sayılı kararın, davanın iptale ilişkin kısmına; davalı idarece yapılan istinaf başvurusu reddedilerek⁶⁹ Danıştay'ın bu konudaki içtihadından ayrışılmıştır⁷⁰.

Benzer yönde Danıştay içtihadından ayrılan kararlar İzmir Bölge İdare Mahkemesince de verilmiştir⁷¹.

C. İçtihat Farklılıklarının Giderilmesi Konusu ve Öneriler

Bu gibi durumlarda bölge idare mahkemeleri arasında içtihat birliğinin sağlanması gerektiği hususu da yargıya güven açısından çok önemli

69 İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 26/09/2017, E.2017/1769, K.2017/1494 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 23/10/2018, E.2018/1115, K.2018/1477 sayılı kararı.

70 Davacının sürücüsü olduğu ... plakalı aracın 13/03/2016 tarihinde karıştığı maddi hasarlı trafik kazası sonrası davacının alkolmetre ile alkol ölçümünü reddettiği iddiasıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/9. maddesi uyarınca iki yıl süreyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin 13/03/2016 günlü işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır. Davacı tarafından, alkol testinin Adli Tıpta yapılmasının talep edilmiştir. Adli Tıpta yapılan alkol testi sonrasında, davacının alkollü olması nedeniyle hakkında 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesine göre ayrıca sürücü belgesine altı ay süreyle el konulmasına dair işlemin tesis edilmiştir. Davacının sürücü belgesine alkolmetreyi üflemediği iddiasıyla iki yıl süreyle el konulmasına ilişkin işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle iptaline ilişkin İstanbul 12. İdare Mahkemesi'nce verilen 27/04/2017, E:2016/2038, K:2017/848 sayılı kararına karşı yapılan istinaf isteminin reddi hakkında İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 12/12/2017, E.2017/2233, K.2017/2196 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi 22/05/2018, E.2018/802, K.2018/930 sayılı kararı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi, 28/03/2018, E.2017/2629, K.2018/607 sayılı kararı.

71 İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi, 25/09/2018, E.2018/1364, K.2018/2007 sayılı kararı; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdare Dava Dairesi, 12/12/2017, E.2017/1846, K.2017/2617 sayılı kararı.

mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumu düşünen Kanun Koyucu tarafından 2576 sayılı Kanuna özel düzenlemeler getirilmiştir.

Anılan düzenlemelere bakıldığında;

Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri 2576 sayılı Kanunun 3/B maddesinde düzenlenmiştir. Bu görevlerinden birisi de, *Dairelerin benzer olaylarda kesin olarak verdikleri kararlar arasında uyumsuzluğun giderilmesi için başkanlar kuruluna başvuracaktır (2576 SK m.3/B-g).*

Aynı şekilde, Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri 2576 sayılı kanunun 3/C-4 maddesinde 4 alt bent halinde sayılmıştır. Bu görevlerden birisi de, *Benzer olaylarda bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kararlar arasında aykırılık veya uyumsuzluk bulunması halinde resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine istemin uygun görülmesi halinde kendi görüşlerini de ekleyerek konuyu Danıştay Başkanlığı'na iletmek (2576 SK m.3/C-4-c) olarak belirtilmiştir.*

Bu durumlarda Danıştay Başkanlığına başvuru Başkanlar Kurulunca resen yapılabilecektir. Yine, ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyumsuzluğun giderilmesini yazılı ve gerekçeli olarak istemeleri de mümkündür. Bu durumda, Başkanlar Kurulunca kendisine yapılan başvuruyu uygun bulunması halinde kendi görüşüne de ekleyerek başvurunun Danıştay Başkanlığı'na başvurunun iletilmesi gerekmektedir. Başvurunun uygun bulunmaması halinde ise Başkanlar Kurulu başvuruyu Danıştay Başkanlığına iletmeyecektir. Anılan madde hükmüne göre yapılacak olan talepler hakkında 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39. ve 40. maddeleri⁷² uygulanacaktır⁷³.

72 2575 sayılı Danıştay Kanunu Madde 39: "İçtihatları Birleştirme Kurulu, dava dairelerinin veya idari ve vergi dava daireleri kurullarının kendi kararları veya ayrı ayrı verdikleri kararlar arasında aykırılık veya uyumsuzluk görüldüğü veyahut birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi gerekli görüldüğü takdirde, Danıştay Başkanının havalesi üzerine, Başsavcının düşüncesi alındıktan sonra işi inceler ve lüzumlu görürse, içtihadın birleştirilmesi veya değiştirilmesi hakkında karar verir." Madde 40: "1. İçtihatların birleştirilmesi veya birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi, Danıştay Başkanı, konu ile ilgili daireler, idari ve vergi dava daireleri kurulları veya Başsavcı tarafından istenebilir. 2. Aykırı kararlarla ilgili kişiler, içtihatların birleştirilmesi için Danıştay Başkanlığına başvurabilirler. 3. Kurulun, içtihatların birleştirilmesi veya değiştirilmesi hakkındaki kararları, gönderildikleri tarihten itibaren bir ay içerisinde Resmi Gazete'de yayımlanır. 4. Bu kararlara, Danıştay daire ve kurulları ile idari mahkemeler ve idare uymak zorundadır."

73 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s. 29; ARSLAN, Aziz Serkan; "Uyumsuzluk Mahkemesi

Bölge idare mahkemesinde bölge idare mahkemesi başkanı, istinaf daire başkanları ve istinaf daire üyeleri görev yapmaktadır. Danıştay'ın aksine bölge idare mahkemelerinde bölge idare mahkemesi savcılar bulunmamaktadır. Aslında her bölge idare mahkemesi bünyesindeki daire sayısınca ya da iş yoğunluğuna göre iki daireye bir savcı görevlendirilmesi şeklinde bir düzenleme yapılarak bölge idare mahkemeleri bünyelerinde savcılık makamlarının oluşturulmasında fayda bulunmaktadır. Bu savcıların bölge idare mahkemeleri arasındaki içtihat birliğini sağlamak ve bu konuda kanun yararına bozma dahil bir takım hukuksal yolları izleme yetki ve görevleri bulunabilir. Bu savcılar sayesinde bölge idare mahkemeleri arasında içtihat birliği sağlanabileceği gibi yargı yerlerine güven duyulması ve idari yargı kararlarının uygulanmasında ortaya çıkan bir takım sorunların da çözümlenmesi imkanı doğabilecektir⁷⁴.

SONUÇ

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca alkollü araç kullanımı nedeniyle sürücü belgesine geçici süreli el konulması ve idari para cezası uygulanması ilişkin işlemlere karşı açılacak olan davalarda bu davaların hangi yargı kolu tarafından görüleceği hususu çalışmamızın konusunu oluşturmuştur. Çalışmada ilgili Kanun ve Yönetmelik hükümlerine ilişkin açıklamalara yer verilme yerine bu işlemlere karşı açılacak olan davaların görüleceği yargı yolu hakkındaki Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay ve bölge idare mahkemesi kararlarına yer verilerek konu ele alınmıştır.

Buna göre, anılan işlemlere karşı açılan idari yargı yerlerinde davalarda bu davaların istinaf yoluyla götürüldüğü bölge idare mahkemelerinden Ankara, Konya ve Samsun Bölge İdare Mahkemeleri bu uyuşmazlıkların adli yargı yerlerince görülüp çözümlenmesi gerektiğini ifade etmektedir. İstanbul, İzmir, Gaziantep ve Erzurum Bölge İdare Mahkemeleri ise bu davalarda idari yargı yerlerinin görevli olduğu yönünde karar vermektedir. Anılan davalarda adli yargı yerleri görevli diye karar veren bölge idare mahkemeleri kendilerine dayanak olarak Uyuşmazlık Mahkemesinin bu yönde istikrarlı olarak vermiş olduğu kararlarını dayanak almaktadır. İdari yargı yerlerinin görevli olduğu yönünde karar veren bölge idare mahkemeleri ise Danıştay İdari Dava Daireleri ve Danıştay 15. Dairesi kararlarını dayanak almaktadır.

Kararlarının Niteliği, Kararlar Aleyhine Kanun Yollarına Başvuru ve Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları ile İctihadi Birleştirme Kararları Arasındaki İlişki", *Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu*, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.243-266; YILDIRIM Turan; "İdari Yargıda İctihat Farklılıkları Sorunu ve Çözüm Önerileri" *TC Danıştay Başkanlığı, 149. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu*, 11 Mayıs 2017, Ankara, s.137-153.

74 BİLGİN, *İstinaf Başvuru Rehberi*, s. 35.

Uyuşmazlık Mahkemesince, 2918 sayılı Kanunun 112. maddesinde 12.7.2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle yapılan değişiklik ile, maddenin başlığı, "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki" şeklinde yeniden düzenlendiği ifade edilmiştir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin karar, 2918 sayılı Kanun'un 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan değişiklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun uyarınca incelendiğinde, 2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili görevli mahkeme konusunda istisna kapsamında görölmektedir. Ancak anılan değişiklik sonrasında artık maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği ifade edilmiştir.

Bu durumda, oluşan görev uyuşmazlığının çözümünde, sürücü belgesi geri alma tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davanın bir öneminin bulunmadığı belirtilmektedir.

Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacaktır. Buna göre, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezası ve sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğunu ifade etmektedir.

Danıştay ise, bu işlemlerin tipik birer idari işlem olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca 2918 sayılı Kanunun 112. maddesinde 12.7.2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle yapılan değişiklik ile her ne kadar sürücü belgesine geçici olarak el koyma ibaresi istisna olmaktan çıkartılmışsa da, yeni düzenlemede de 2918 sayılı Kanunun 6. maddesine atıf yapılmıştır. Atıf yapılan ve altıncı maddede sayılan personel tarafından tesis edilen işlemlerin istisna kapsamına dahil edilmiştir. Trafik görevlilerince tesis edilen ve sürücü belgesine geçici olarak el konulmasına ilişkin işlemlerin birer idari işlemdir. Anılan madde metninde de açıkça bu kişilerin yapacağı işlemlerin mahkeme kararı kapsamı dışında bırakılmıştır. Dolayısıyla bu işlemlere karşı görülen davalarda idari yargı yerleri görevli görölmektedir.

Bizim kanaatimize göre de, 2918 sayılı Kanunun 112 maddesindeki değişiklik öncesi ve sonrası ile birlikte değerlendirilip düşünölmelidir. Çalışmamıza konu edilen işlemler trafik görevlileri tarafından tesis edilen birer idari işlem niteliğindedir. Kanun Koyucu tarafından bu işlemlerin açıkça idari yargının görev alanı dışında tutulmak da istenmemiştir. Bu nedenle bu işlemlere karşı idari yargı yerlerinde dava

açılması gerekmektedir. Bir başka deyişle, sürücü belgelerine geçici olarak el konulmasına ilişkin işlemlere karşı kanun yolunun sulh ceza hakimliği olduğu yönünde 5326 sayılı Kanunda bir hüküm bulunmadığı gibi 2918 sayılı Kanunun 112. maddesinde de sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin olarak *“Bu Kanunun 6. maddesinde sayılan görevlilerin... yetkilendirildiği haller hariç olmak üzere...”* ibaresine yer verilerek suretiyle kolluk personelinin sürücü belgesinin geri alınmasının sulh ceza mahkemesinin görevinde olmayan bir idari işlem niteliğinde olduğu hususu vurgulanmıştır.

5326 sayılı Kanunun 19. maddesinde yer alan hükmü ise yine aynı Kanunda bulunan *“ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmıyana kadar saklıdır”* düzenlemesini doğrultusunda yorumlayarak bu kapsamda ilgili özel kanun olan 2918 sayılı Kanunun 112 maddesinde yapılan değişikliğin bu kapsamda görülen bir düzenleme olarak görülmemesi de idari yargının Anayasa ile tayin edilen saklı ve özel görev alanını korumanın bir gereğidir. Dolayısıyla bu davalarda 5326 sayılı Kanunun 27/8 maddesi uyarınca idari yargı yerlerinin görevli olması gerekmektedir.

Öte yandan bölge idare mahkemelerince aynı konu hakkında farklı kararlar veriliyor olunması yargıya olan güven duygusunu sarsacak niteliktedir. Bu nedenle anılan uyuşmazlıklar hakkında bir an evvel 2576 sayılı Kanunun getirdiği müessese işletilerek Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'ndan içtihadı birleştirme kararı alınması ve içtihat birliğinin sağlanması hukuk devletinin de gereğidir. Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulunun toplanması ve karar alınmasındaki güçlükler nedeniyle bu konularda içtihat birliğinin sağlanması görevi Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna da verilebilir. Bu şekilde yapılacak olan yasal değişikliklerle birlikte özellikle farklı bölge idare mahkemeleri arasındaki içtihat farklılıkları bir an evvel giderilmesine katkı sağlanacaktır.

Son olarak esasen somut uyuşmazlık ve diğer benzer uyuşmazlıklarda en pratik çözüm yolu ise, 5326 sayılı Kabahatler Kanununda yapılacak olan değişikliklerle anılan Kanun uyarınca ve bu Kanuna atıf yapılan hususlarda görevli yargı yerlerinin idari yargı yerleri olarak belirlenmesidir. Zira, hem idari yargı yerlerinin tüm yurt çapında örgütlenmesi bakımından sayılarının oldukça artmış hem de mevcut idare mahkemelerinin bulunduğu illerdeki mahkeme sayısı da artırılmıştır. Aynı zamanda Kabahatler Kanununa göre görevli görülen sulh ceza mahkemeleri sulh ceza hakimliklerine dönüştürüldüğü için anılan davalarda idari yargı yerlerinde görülmesi için esasına ve özüne de uygun olacaktır. Buna göre, ilgili mevzuatında açıkça adli yargı yerlerinin görevli gösterildiği davalar dışındaki tüm idari işlemlerle tesis edilen her türlü idari yaptırım ve idari para cezalarında görevli mahkeme idari mahkemeleri olmalıdır.

KAYNAKLAR

AKYILDIZ, Ali; “İstinafa İlkesel Bakmak” *TC Danıştay Başkanlığı, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu*, 12 Mayıs 2015, Ankara, s.11-32.

AKYILMAZ, Bahtiyar/ SEZGİNLER, Murat/ KAYA, Cemil, **Türk İdare Hukuku**, 9.Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.

AKYILMAZ, Bahtiyar; “Yargı Mercilerinin Uyuşmazlık Mahkemelerine Başvurmaları ve Çözüm Usulü” **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.115-136.

ARMAĞAN Tuncay; **İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları**, Ankara 1997

ARSLAN, Aziz Serkan; “ Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarının Niteliği, Kararlar Aleyhine Kanun Yollarına Başvuru ve Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları ile İçtihadı Birleştirme Kararları Arasındaki İlişki”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.243-266.

ATAY Ethem E. / ODABAŞI Hasan / GÖKCAN Hasan Tahsin; **Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları**, 2. Baskı Ankara 2010

ATAY, Ender Ethem, **İdare Hukuku**, 4.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2014.

ATAY, Ender Ethem; “ Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarma, Olumlu Görev Uyuşmazlığı ve Bu Uyuşmazlıkların Çözüm Usulüyle Görev Konusunun Niteliği, Önemi ve Uyuşmazlık Yargısında Görev Hususu” **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.9-40.

AVCI Mustafa; **İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu**, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.

AVCI, Mustafa / BİLGİN Hüseyin; “Alkollü Araç Kullanımı Nedeniyle Sürücü Belgesine Geçici Süreli El Konulması İşlemleri Üzerine Bir İnceleme” **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, S.13, s.129-166.

AVCI, Mustafa ve diğerleri, Editör: Avcı, Mustafa/Akıncı, Müslüm, **İdare Hukuku II**, Lisans Yayıncılık, İstanbul, 2014.

AVCI, Mustafa; “ Olumsuz Görev Uyuşmazlığı ve Çözüm Usulü”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.175-206.

BİLGİN, Hüseyin; “ 5791 Sayılı Kanun’la Getirilen Yenilikler ve Uyuşmazlık Mahkemesi Üzerine Bir İnceleme”, **Terazi Aylık Hukuk Dergisi**, Sayı:26, Ankara, Ekim 2008.

BİLGİN, Hüseyin; **99 Soruda İdari Yargıda İstinaf Başvuru Rehberi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.

CANDAN, Turgut; **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Güncelleştirilmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015

ÇAĞLAYAN Ramazan; “ İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri”, **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.IX, S.3-4, s.17-33

ÇAĞLAYAN, Ramazan; **İdare Hukuku Dersleri**, 6.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.

ÇAĞLAYAN, Ramazan; **İdari Yargılama Hukuku**, 10. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2018.

ÇINARLI Serkan; **İdari Yargılamada İstinaf ve Bölge İdare Mahkemeleri**, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2018.

ÇINARLI, Serkan/ BOULONGER, Özge Didem; “ Uyuşmazlık Kararları Işığında İdari Yaptırımlarda Görevli Yargı Kolu”, **Terazi Aylık Hukuk Dergisi**, S.151, s.490-503.

DEMİRKOL, Selami; “İdari Yargılama Usulü Yenilenirken İstinaf Kanun Yolu Öngörüsü – Danıştay’ın İçtihat Mahkemesi Rolünün Güçlendirilmesi “ **TC Danıştay Başkanlığı, 148. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10 Mayıs 2016, Ankara, s.115-140.

GİRİTLİ, İsmet/ BİLGİN, Pertev/ AKGÜNER, Tayfun, **İdare Hukuku**, Der Yayınları, İstanbul, 2011.

GÖZLER Kemal, / KAPLAN Gürsel; Güncelleştirilmiş ve Düzeltilmiş 19. Baskı, Ekin **İdare Hukuku Dersleri**, Basın Yayın Dağıtım, Bursa 2017.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref / TAN, Turgut; **İdare Hukuku Genel Esaslar**, Cilt:1, Turhan Kitabevi, Ankara, 2016.

GÜLAN, Aydın; “Ülkemizdeki Kanuni Düzenlemeleri Sonrasında İstinaf Kanun Yolu Hakkında Yeniden ve Farklı Düşünmek”, **TC Danıştay Başkanlığı, 148. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10 Mayıs 2016, Ankara, s.19-28

HASBUTCU Sebahattin Taha; **İdari Yargıda İstinaf Kanun Yolu**, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.

HONDU, Selçuk; “İdari Yargılama Usulünde Israr”, **Danıştay Dergisi**, S.50-52.

KOÇ, Halil KOÇ; “İdari Yargıda İstinaf Sistemine Geçiş”, **TC Danıştay Başkanlığı, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 12 Mayıs 2015, Ankara, s.55-62.

ONAR Sıddık Sami; **İdare Hukukunun Umumî Esasları**, III. Cilt, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1966.

ÖZAY, İl Han; **Günüşiğinde Yönetim**, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2002.

ÖZDEMİR, Halit Eyüp; “İdari Yargıda ‘Israr’ (Direnme) Kararının Şekil ve İçerik Bakımından Niteliği”, **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi**, C.8, S.95-96, s.27-36.

SAĞLAM, Musa; “Uyuşmazlık Mahkemesinin Tarihçesi, Türk Yargı Sistemindeki Yeri, Kurulma Sebepleri, Yapısı ve Çalışma Yöntemi”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.61-90.

SANCAKTAR Oğuz / US Eser / TURHAN Mine Kasapoğlu / ÖNÜT Lale Burcu / SEYHAN Serkan; **İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı**, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.

SANCAKTAR, Oğuz; “İdari Yargı İstinaf Sistemindeki Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri” **TC Danıştay Başkanlığı, 148. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10 Mayıs 2016, Ankara, s.29-114.

SAYGIN, Engin; “Adli Rejim - İdari Rejim ve İdari Rejimde Uyuşmazlık Mahkemesinin Yeri”, **Ulusal Uyuşmazlık Mahkemesi Sempozyumu**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara 12 Mayıs 2016, s.91-110.

SEZGİNER, Murat; “İdari Yargıda İstinaf İncelemesinin Esasları ile İstinaf Uygulamasında İçtihat Ayrılıkları Sorunu ve Çözüm Yolları”, **TC Danıştay Başkanlığı, 150. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10-11 Mayıs 2018, Ankara, s.111-134.

TOKLU, Esat; “Türk İdari Yargısının İstinaf Deneyimi, Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, **TC Danıştay Başkanlığı, 150. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 10-11 Mayıs 2018, Ankara, s.135-145.

YILDIRIM Ramazan; **Türk İdari Rejimi Dersleri, (İdari Yargılama Hukuku)** Cilt 3, Mimoza Yayınları, Konya 2015.

YILDIRIM Turan; “İdari Yargıda İçtihat Farklılıkları Sorunu ve Çözüm Önerileri” **TC Danıştay Başkanlığı, 149. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 11 Mayıs 2017, Ankara, s.137-153.

YILDIRIM, Ramazan; “Türkiye’de İstinaf Uygulamasının İdari Yargıya Etkileri”, **TC Danıştay Başkanlığı, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu**, 12 Mayıs 2015, Ankara, s.33-54.

YILMAZOĞLU, Yunus Emre; “Israr Kararı ve Dava Daireleri Kurulunca Bozulması Üzerine Verilen Kararın Temyizen İncelenmesi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S.14, s.911-938.

Muhtelif yayımlanmamış yargı kararları.